

AVRUPA KOMİSYONU

Brüksel, 29 Ocak 2025
COM(2025) 30 final

**AVRUPA PARLAMENTOSU'NA, AVRUPA KONSEYİ'NE, KONSEY'E, AVRUPA EKONOMİK VE
SOSYAL KOMİTESİ'NE VE BÖLGELER KOMİTESİ'NE SUNULAN
KOMİSYON BİLGİLENDİRMESİ**

AB Rekabetçilik Pusulası

AB Rekabetçilik Pusulası

Avrupa ekonomik açıdan birçok alanda gücünü korumakla birlikte rekabet gücünü yeniden kazanmak ve refahını güvence altına almak için derhal harekete geçmelidir. AB, geleceğin küresel ekonomisine öncülük etmesini sağlayacak tüm olanakları elinde bulundurmaktadır. Üstün yetenekli insanların yer aldığı donanımlı bir iş gücüne, büyük bir özel sermaye havuzuna, kıtasal ölçekte bir Tek Pazar'a, istikrarlı ve öngörülebilir bir yasal ortama, hukukun üstünlüğüne ve eşsiz bir sosyal piyasa ekonomisine sahiptir. Avrupa son yıllarda birbiri ardına yaşanan birçok krize başarıyla yanıt vermiştir. Pandemiye ve Rusya'nın şantajı kaynaklı enerji şokuna göğüs germeyi başarmıştır. Dijital ve yeşil dönüşümde somut ilerlemeler kaydetmiş ve toparlanmayı sürdürerek ekonomik büyümeyi ivmelendirmek için yeni politikaları ve finansman araçlarını uygulamaya koymuştur.

AB'nin uzun süredir geride kalmasına neden olan engelleri ve yapısal zayıflıkları acilen ele alması gerekmektedir. Avrupa, verimlilik artışıdaki kalıcı açık nedeniyle yirmi yılı aşkın süredir diğer büyük ekonomilerle aynı hızda ilerleyememektedir. AB ileri teknolojide ABD'nin gerisinde kalırken, Çin ise birçok sektörde arayı kapatmakta ve birçok büyüme alanında liderliği yakalamaktadır. Bunun temel nedeni ise inovasyon açığıdır. Avrupa, fikirlerini yeni ve pazarlanabilir teknolojilere dönüştürmekte ve bu teknolojileri sanayi sektörüne entegre etmekte zorlanmaktadır. Bununla birlikte iç kısıtlamalar da Avrupalı şirketlerin mücadele etmelerini engellemektedir. Bu şirketler yüksek enerji fiyatlarının ve düzenleyici ortamın yarattığı ağır yükün altında ezilmektedir. Yurt dışında çok fazla sanayi sübvansiyonu verilmesi nedeniyle giderek daha da adaletsiz hale gelen küresel rekabet ortamı da şirketleri zorlamaktadır. Ayrıca Avrupa stratejik girdilere ve hayli yoğun tedarik zincirlerine giderek daha bağımlı hale gelmektedir.

AB'nin ekonomik güç, yatırım destinasyonu ve üretim merkezi statüsünü gelecekte de sürdürebilmesi için Avrupa'nın acilen ve büyük bir kararlılıkla eyleme geçmesi gerekmektedir.

Ekonomik büyümenin yanı sıra Avrupa modelinin geleceği de tehlikededir. Avrupa verimliliğini artırmadığı takdirde düşük büyüme döngüsünden çıkamayacak ve çalışanlar için daha az gelir, dezavantajlı kesimler için daha az refah ve herkes için daha az fırsat gibi risklerle karşı karşıya kalacaktır. Avrupa şu an büyük güçlerin rekabetiyle, teknolojik üstünlük yarışıyla ve kaynak savaşlarıyla çalkalanan bir dünyayla karşı karşıyadır. Bu dünyada Avrupa'nın rekabetçiliğinin ve temsil ettiği değerlerin birbirinden ayrı olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

Özgürlüğümüz, güvenliğimiz ve özerkliğimiz, hiç olmadığı kadar yenilik yapma, rekabet etme ve büyüme kabiliyetimize bağlı olacaktır. AB'nin teknoloji ve enerji dönüşümlerini finanse etmenin yolu bu kabiliyetlerimizden geçecektir. Bu kabiliyetler sayesinde özgün toplumsal modelimiz sürdürülebilir kalacaktır. Avrupa'nın güvenliğini garanti altına almak ve dış ilişkilerde küresel bir rol oynamak için gereken kaynaklar da bu şekilde elde edilecektir. İşletmelerin büyümesi ve herkesin başarı şansının eşit olması için gerekli koşulların yaratılması hayati önem taşımaktadır. Rekabetçiliği ve verimliliği artırmak, insanların elini güçlendirmekle yakından bağlantılı olacaktır. Temiz ekonomi, daha rekabetçi bir Avrupa için önemli bir itici güç görevi görmektedir. AB bir yandan refahının ve rekabet gücünün sürdürülebilirliğini sağlarken bir yandan da eşsiz sosyal piyasa ekonomisini korumalı, ikiz dönüşümde başarılı olmalı ve egemenliğini, ekonomik güvenliğini ve küresel etkisini güvence altına almalıdır. Mario Draghi'nin de belirttiği üzere Avrupa, kontrollü ve kademeli bir ekonomik gerilemeyi kabul etmesi durumunda kendisini "yavaş bir ızdıraba" mahkûm edecektir.

Şubat 2024'te Avrupalı iş dünyası ve sendika temsilcileri, bir Sanayi Anlaşması imzalamak amacıyla Antwerp Deklarasyonu'nu kabul etmiştir. **Letta Raporu'nda** ⁽¹⁾ Avrupa'nın Tek Pazar'ını daha iyi değerlendirmesi gerektiği, aksi takdirde büyük güçlerin rekabetiyle kasıp kavrulmuş bir dünyada önemini giderek kaybedeceği belirtilmiştir.

(1) <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>

Avrupa seçimleri öncesinde, Üye Devletler genelindeki kamusal tartışmaların merkezinde, sanayisizleşme riski ve ekonomik zorluklar yer almıştır. Avrupa Konseyi'nin Stratejik Gündemi doğrultusunda AB Liderleri, bir Avrupa Rekabetçilik Anlaşması imzalamak amacıyla Budapeşte Deklarasyonu'nu kabul etmiştir.

Komisyon Başkanı von der Leyen'in talebi üzerine hazırlanan **Draghi Raporu** ⁽²⁾, Avrupa'nın içinde bulunduğu zor duruma ilişkin net bir analiz sunmaktadır. Raporla, Avrupa'da geçmişte büyümeyi destekleyen pek çok faktöre artık bel bağlanamayacağı belirtilmektedir. Bu faktörlerin arasında, açık küresel ticaret sisteminin desteklediği güçlü dış talep, ucuz ve bol miktarda fosil yakıt erişimi ve nispeten istikrarlı bir jeopolitik dönemin sonucu olarak AB hükümetlerinin diğer önceliklere yatırım yapmasına olanak tanıyan "barış temettüsü" yer almaktadır. Avrupa, ekonomisini çağdaşlaştırmak, yeşil ve dijital dönüşümü finanse etmek ve güvenliğini sağlamak için büyük yatırımlara ihtiyaç duyduğu bir dönemde büyüme motorlarını kaybetmektedir. Draghi Raporu bu kapsamda net bir teşhis sunmakta ve Avrupa için farklı bir gidişatı mümkün kılacak somut önerilerde bulunmaktadır. **Artık eyleme geçme zamanı gelmiştir!**

Yeni Komisyon, Başkanın Siyasi İlkelerine bağlı olarak, Büyüme ve Yatırım Komisyonu olma yönünde güçlü bir siyasi yetkiye sahiptir. Rekabetçilik ise bu yetkinin merkezinde yer almaktadır. **Bu Bilgilendirme, önümüzdeki beş yıl boyunca yürütülecek çalışmalara rehberlik edecek bir pusula sunmakta ve Avrupa'da ekonomik dinamizmin yeniden canlandırılmasına yönelik öncelikli eylemleri sıralamaktadır.**

Yenilikçi verimliliğe dayalı yeni bir rekabet modeli

Draghi raporu, Avrupa'daki yenilenmenin kalbine inovasyonun koyulması ve büyümeyi engelleyen diğer kısıtlamaların da ortadan kaldırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Avrupa'nın sanayisi, ABD'deki teknoloji odaklı sektörlerle kıyasla araştırmaya ve inovasyona daha az harcama yapan geleneksel sektörlerin hâkim olduğu durağan bir yapı haline gelmiştir. Bununla birlikte çığır açan teknolojilerle önemli kitlelere ulaşan start-up'ların da az sayıda olduğu görülmektedir ⁽³⁾. Nüfusu giderek azalan Avrupa'nın gelecekte büyüme için emek girdisinin artmasına bel bağlaması mümkün olmayacaktır. Bu nedenle verimliliğin yeniden canlandırılması için ücretlerin kısıtlanması yerine inovasyonda sınırların zorlanması ve beceri gelişimine yatırım yapılması gerekmektedir.

Ayrıca Avrupa'nın rekabetçiliğini etkileyebilecek diğer potansiyel engellerle de yüzleşmesi gerekmektedir. Karbonsuz ekonomiye geçiş, rekabet dostu ve teknoloji nötr bir şekilde yapılırken, daha temiz enerji kaynaklarına geçiş ise enerji maliyetlerini ve fiyat oynaklığını azaltacak nitelikte olmalıdır. AB düzenlemeleri de bununla orantılı olmalıdır. Ayrıca AB'nin kilit teknolojik sektörlerdeki endüstriyel varlığını güvence altına alması ve bağımlılıklarından kaynaklanan güvenlik ve dayanıklılık risklerini azaltması gerekmektedir. Aksi takdirde jeopolitik belirsizlikler şirketlerimizin geleceğine zarar verecek ve yatırımları olumsuz etkileyecektir.

Pusulanın amacı, Avrupa'nın doğuştan gelen güçlü yanlarını beslemek, kaynaklarını harekete geçirmek ve hem Avrupa düzeyindeki hem ulusal düzeydeki engelleri ortadan kaldırmaktır.

İklim nötrlüğüne doğru ilerlerken Avrupa'nın da geleceğin teknolojilerinin, hizmetlerinin ve temiz ürünlerinin icat edildiği, üretildiği ve pazarlandığı bir bölge haline gelmesi gerekmektedir. Avrupa, bilim ve araştırma alanlarında öncü yeniliklere ev sahipliği yapmayı sürdürmelidir. Dünyanın en yetenekli insanlarını çekmeli, elinde tutmalı ve herkes için kaliteli istihdam sağlamalıdır.

(2) https://commission.europa.eu/topics/strengthening-european-competitiveness/eu-competitiveness-looking-ahead_en

(3) Avrupa Komisyonu (2025), Yıllık Tek Pazar ve Rekabet Edebilirlik Raporu. AB ile ABD arasındaki kişi başına düşen GSYİH farkının yaklaşık üçte ikisine denk gelmektedir.

Küresel konumunu ve birliğini, bölgeler arası farkları azaltıp tüm Üye Devletlerin performanslarını iyileştirerek güçlendirmelidir ve birliğini, bölgeler arası farkları azaltıp tüm Üye Devletlerin performanslarını iyileştirerek güçlendirmelidir. Önde gelen bir küresel yatırım destinasyonu olarak öne çıkarken, risk almayı ve girişimciliği ödüllendirmelidir.

Rekabetçilik Pusulası

Rekabetçilik Pusulası, rekabetçiliği AB'nin eyleme geçmeye ilişkin kapsayıcı ilkelerinden biri olarak tanımlar.

Pusulanın iki geniş kapsamlı hedefi bulunmaktadır. Bunlardan ilki, Avrupa'nın vites artırması için gerekli politika değişikliklerini tespit etmektir. Bazı alanlarda mevcut politikaların güncellenmesi gerekirken, bazılarında ise yeni gerçeklere uyum sağlanması için önemli değişikliklere ihtiyaç duyulacaktır. İkinci hedef ise karar alma hızını ve kalitesini artırmak, çerçevelerimizi ve kurallarımızı basitleştirmek ve parçalanmayı aşmak için birlikte çalışmanın yeni yollarını geliştirmektir. Avrupa'nın kıta büyüklüğündeki rakipleriyle rekabet edebilmesi, ancak AB politikalarının ve ulusal politikaların aynı hedefler etrafında birleşmesi ve birbirini desteklemesiyle mümkün olabilir. Vergilendirmeden iş gücü piyasalarına ve endüstriyel politikalara kadar pek çok temel kaldıraç, büyük ölçüde veya kısmen AB hükümetlerinin elinde olduğundan, eşgüdümlü bir şekilde ulusal çapta yapılacak reformlar ve yatırımlar, bu genel stratejinin önemli bir bileşeni olacaktır.

Draghi Raporu **rekabetçiliği artırma amaçlı üç dönüşüm zorunluluğundan** bahsederken, Pusula ise önümüzdeki yıllarda bu zorunlulukların her birini gerçeğe dönüştürmeye yönelik bir yaklaşım ve belirli öncü önlemler ortaya koymaktadır:

- İnovasyon açığını kapatmak
- Karbonsuzlaşma ve rekabetçilik için ortak yol haritası
- Aşırı bağımlılıkları azaltmak ve güvenliği arttırmak

Bu kritik noktalar, tüm sektörlerde rekabetçiliği artırmak için gerekli olan **yatay destekleyici alanlara** ilişkin eylemlerle pekiştirilmelidir:

- Düzenlemeleri basitleştirmek, yükü azaltmak, hız ve esnekliği teşvik etmek.
- Engelleri ortadan kaldırarak **Tek Pazar'ın** sunduğu ölçek avantajlarının tamamından faydalanmak.
- Bir Tasarruf ve Yatırım Birliği kurarak ve AB bütçesini yeniden şekillendirerek finansman sağlamak.
- Sosyal adaleti sağlarken **beceri gelişimini ve kaliteli istihdamı** teşvik etmek.
- **AB politikalarını ve ulusal politikaları daha iyi koordine etmek.**

Her bölümün sonunda planlanan girişimlerin zaman çizelgelerine ve kısa listelerine yer verilmiştir.

1 . Rekabetçiliği güçlendirmeye yönelik üç dönüşüm zorunluluğu

1.1. İnovasyon açığını kapatmak

Avrupa'nın küresel patentlerdeki payı, ABD ve Çin ile benzerdir. Ancak AB üniversiteleri tarafından tescil edilen patentlerin yalnızca üçte biri ⁽⁴⁾ ticari olarak değerlendirilmektedir. Avrupalı araştırmacılar ve girişimciler, keşif ve patent alma aşamalarından piyasaya sürme aşamasına uzanan yolda birçok engelle karşılaşmaktadır.

AB'nin verimli bir inovasyon döngüsünü baştan başlatması gerekmektedir. Draghi raporu, verimlilik büyümesinin, yerleşik şirketlere meydan okuyan yeni ve dinamik start-up'ların ortaya çıkardığı yıkıcı inovasyon ve bu inovasyonları uygulayan olgun geleneksel sektörlerdeki verimlilik artışları olmak üzere iki gücün birleşiminden kaynaklandığını göstermektedir. Avrupa'da görüldüğü üzere bu iki güç zayıfladığında, ekonomi radikal inovasyon kapasitesi düşük sektörlerde sıkışmakta ve özel sektörün Ar-Ge harcamaları durma noktasına gelmektedir ⁽⁵⁾. **Sanayinin geleceğinin "Avrupa üretimi" olması için AB'nin inovasyon döngüsünü canlandırması gerekmektedir.**

Avrupa'da şirket kurma ve büyütme faaliyetleri şu anda pazar parçalanması, risk sermayesi kısıtlamaları ve yetersiz inovasyon desteği nedeniyle engellenmektedir. Devam eden düzenleyici engeller, Avrupa'daki start-up'ların Tek Pazar içerisinde genişlemesini zorlaştırmaktadır. Bu girişimlerin, girişim sermayesine ve diğer türden risk sermayelerine erişimleri de ABD'li girişimlere kıyasla daha azdır. AB'de toplanan küresel risk sermayesi fonlarının payı yalnızca yüzde 5 iken, bu oran ABD'de yüzde 52 ve Çin'de ise yüzde 40'tır ⁽⁶⁾. AB'deki start-up'ların büyüme beklentilerinin daha düşük olması, başarısızlık durumunda karşılaşacakları maliyetlerin yüksekliğiyle birleştiğinde yatırımcıların gözündeki cazibelerini azaltmaktadır. Bu nedenle birçok girişim ABD'de finansman aramakta ve daha geniş bir pazar ve müşteri tabanı elde etmek için oraya taşınmaktadır.

Özel bir AB Start-up ve ScaleUp Stratejisi, yeni şirketlerin ortaya çıkmasını ve büyümesini engelleyen engelleri ele alacaktır. Bu strateji öncelikle üniversiteler ile iş dünyası arasındaki ilişkileri iyileştirecek ve patentlerin ticarileştirilmesi için daha iyi fırsatlar yaratacaktır. Risk sermayesine erişim eksikliğinden, parçalanmış Tek Pazar'dan, yetenekli ve vasıflı çalışan havuzunun ve hareketliliğinin sınırlı olmasından ve yetersiz inovasyon desteğinden kaynaklanan engelleri ortadan kaldıracaktır. **Avrupa İnovasyon Yasası**, yenilikçi şirketlerin Avrupa araştırma ve teknoloji altyapılarına erişimini teşvik edecektir. Aynı zamanda, patent alımını artırmak amacıyla kamu finansmanı ile yürütülecek araştırma ve inovasyon faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan fikri varlık üretimini ve yenilikçilerin yeni fikirler geliştirmelerine ve test etmelerine olanak tanıyacak düzenleyici deneme ortamlarını da teşvik edecektir.

Yenilikçi şirketlerin, 27 farklı hukuki rejimle baş etmek yerine, Tek Pazar'da yatırım yaptıkları ve faaliyet gösterdikleri her yerde, tek ve AB çapında uyumlu hale getirilmiş bir kurallar dizisine göre çalışmalarını sağlamak, çığır açacak nitelikte bir gelişme olacaktır. Bu doğrultuda Komisyon, şirketler hukuku, iflas, iş ve vergi hukukuyla ilgili tüm hususlar da dahil olmak üzere uygulanan kuralları basitleştirecek ve başarısızlık sonucu ortaya çıkacak maliyetleri azaltacak **28. hukuki rejimi önerecektir.**

Avrupa'da yenilikçi şirketler büyüdükçe, AB de ihtiyaç duydukları finansmanı sağlamak için elinden geleni yapacaktır. Avrupa'da sermaye eksikliği olmamakla birlikte, bu sermayenin

(4) Avrupa Komisyonu (2025), Yıllık Tek Pazar ve Rekabet Edebilirlik Raporu

(5) IMF, 2024, Avrupa için Bölgesel Ekonomik Görünüm Raporu: Avrupa'nın Azalan Verimlilik Artışı: Tespitler ve Çözümler, 13 Kasım 2024

(6) Avrupa Yatırım Bankası, "Scaleup açığı: Finansal piyasa kısıtlamaları, Avrupa Birliği'ndeki yenilikçi firmaları geride tutuyor," 2024

çoğu öz sermaye veya diğer türden risk sermayeleri yerine ağırlıklı olarak banka finansmanı yoluyla sağlanmaktadır. Tasarruf ve Yatırım Birliği kapsamında atılacak yeni adımlar start-up'lar ve scaleup'lar için daha uygun bir finansman ortamı yaratmak amacıyla Avrupa'da girişim sermayesini artırmaya yönelik tedbirler sunacaktır (bkz. Bölüm 2.3).

Ayrıca Komisyon, yıkıcı inovasyonu desteklemek, Avrupa'nın sanayi kapasitesini artırmak ve yapay zekâ, temiz teknoloji, kritik ham maddeler, enerji depolama, kuantum hesaplama, yarı iletkenler, yaşam bilimleri ve nöroteknoloji gibi yenilikçi teknolojilere yatırım yapan scaleup'ları güçlendirmek için finansman açığını kapatmaya yardımcı olacak bir TechEU yatırım programı başlatmak üzere Avrupa Yatırım Bankası Grubu ve özel yatırımcılarla birlikte çalışacaktır.

Tarım ve gıda sistemlerinin geleceğine yönelik vizyon geliştikçe, yenilikçi ve daha sürdürülebilir tarım uygulamalarının itici gücü olarak tarımsal girişimciliğin de desteklenmesi gerekecektir.

Avrupa aynı zamanda odağını değiştirip Ar-Ge harcamalarını artırarak ve yüksek etkili projelerde bu harcamaların koordinasyonunu sağlayarak tüm inovasyon aşamalarını destekleyecektir. Genel inovasyon ortamını iyileştirmeyi hedefleyen Komisyon, Ar-Ge yatırımlarını güçlendirmek ve yüzde 3'lük GSYİH hedefine çıkarmak, araştırma desteğini stratejik önceliklere daha fazla yönlendirmek, AB'nin ve Üye Devletlerin finansman öncelikleri arasındaki uyumu güçlendirmek ve Avrupa genelinde bilgi ve yetenekli insan dolaşımını teşvik etmek amacıyla bir **Avrupa Araştırma Alanı Yasası** sunacaktır. Draghi Raporu'nda da belirtildiği üzere Avrupa İnovasyon Konseyi'nin yüksek riskli şirketlerin büyümesini desteklemek için başlattığı çalışmalar, DARPA modelinden ilham alınarak daha fazla risk alımı ile devam etmelidir (7).

Geleceğin ekonomisi için teknolojilerde mükemmellik

Büyümenin önündeki engeller ortadan kalkarken Avrupa'nın da ileri teknolojilerin gelişmesi için gerekli koşulları sağlaması gerekmektedir. Bu doğrultuda Avrupa, teknolojik egemenliğini ve rekabet edebilirliğini geliştirmek için geleceğin ekonomisinde kilit rol oynayacak Yapay Zekâ (YZ), yarı iletken ve kuantum teknolojileri, ileri malzemeler, biyoteknolojiler, temiz enerji teknolojileri, robot teknolojileri, uzay teknolojileri ve bağlantılı-otonom mobilite gibi teknoloji sektörlerinde inovasyonun ön saflarında yer almalıdır.

Avrupa; Veri ve Veri Yönetişim Yasaları, Siber Dayanıklılık Yasası ve Yapay Zekâ Yasası gibi önlemler, ayrıca Net Sıfır Sanayi Yasası ve yeni Avrupa Sağlık Veri Alanı gibi sektörel girişimlerle, Tek Pazar'da dijital teknolojiler geliştiren ve işleten şirketler için istikrarlı ve güvenli bir çerçeve sağlamaya yönelik çalışmalara öncülük etmiştir. Avrupa standartları ayrıca, küresel düzenleyici çerçevenin gelişimini de etkilemiştir. Artık odağımızda, teknolojide yetenekli insan kaynağımızı geliştirmek ve AB'de dünya standartlarında endüstriyel kalkınmayı besleyerek teknoloji yoluyla verimlilik kazanımları elde etmek olmalıdır.

Yapay zekâ liderliğinin gerektirdiği bilgi işlem, bulut ve veri altyapılarına Avrupa'nın ihtiyacı vardır. Kıtasal Yapay Zekâ stratejisi kapsamındaki Yapay Zekâ fabrikaları girişimi, Avrupa düzeyinde toplulaştırmadan ve ağ etkilerinden elde edilen tüm faydaların üst düzeyde değerlendirilmesini sağlayacaktır. Avrupa'nın dünya standartlarındaki mevcut EuroHPC süper bilgisayar ağına dayanan girişim, Avrupa'nın bilgi işlem gücünü artırmak için "Yapay Zekâ fabrikaları" kurulmasına öncülük etmekte ve bu gücü start-up'ların, araştırmacıların ve sanayinin yapay zekâ modellerini eğitmeleri, geliştirmeleri ve iyileştirmeleri için erişilebilir hale getirmektedir. Buna paralel olarak Komisyon, **AB Bulut ve Yapay Zekâ Geliştirme Yasası** ile AB genelinde ana yapay zekâ ekosistemlerini besleyen çok büyük yapay zekâ modellerinin eğitiminde uzmanlaşmış yeni yapay zekâ giga fabrikaları kurmak için kamuyu ve özel girişimleri harekete geçirecektir. Yasa aynı zamanda Avrupa'da sunulan bulut hizmetlerine ilişkin asgari kriterleri de belirleyecektir.

(7) Draghi Raporu "Avrupa rekabetçiliğinin geleceği – Kapsamlı analiz ve öneriler," sayfa 248

Bu da son teknoloji ürünü yapay zekâ çiplerine ilişkin diğer eylemler dahil olmak üzere Avrupa'da çip tasarımı ve üretimine yönelik desteği güçlendirecektir. Büyük ve yüksek kaliteli verilerin erişilebilir olması, yapay zekâyı geliştirmenin vazgeçilmez bir bileşeni olduğundan Komisyon; özel ve kamuya açık veri paylaşımını güvenli bir şekilde geliştirmek ve kolaylaştırmak, düzenleyici rejimi ve uygulanmasını basitleştirmek ve yeni sistem veya uygulamaların geliştirilmesini hızlandırmak için bir **Veri Birliği Stratejisi** önerecektir.

Avrupa aynı zamanda günümüzün güvenlik ve savunma iletişimini destekleyen dijital şifreleme sistemlerinde, ticari işlemlerde ve özellikle sağlık taraması ve ilaç keşfi gibi alanlarda sağlık sektöründe devrim yaratabilecek **kuantum teknolojilerinde** de lider konumunu korumalıdır. Mevcut Çip Yasası temelinde inşa edilecek **Kuantum Stratejisi** ve **Kuantum Yasası**, düzenleyici ortamdaki parçalanmayı ele alacak, AB programlarını ve ulusal programları uyumlu hale getirecek ve Avrupa çapında kuantum hesaplama, iletişim ve algılama altyapısına yatırımı destekleyecektir.

Yeni büyüme motorlarına yatırım

Yaşam bilimleri, biyoteknolojide inovasyonu teşvik etmekte ve ilaçtan tarıma, enerjiden gıdaya ve yeme kadar birçok sektörde rekabet konusunda büyük bir potansiyel taşımaktadır. **AB Biyoekonomi Stratejisi**, AB'yi hızla genişleyen biyoekonomi pazarında biyo bazlı malzemeler, biyoimalat, biyokimyasallar ve tarımsal biyoteknoloji sektörlerinde büyüme potansiyeli yüksek olan bir aktör olarak konumlandırarak, fosil yakıtlara olan bağımlılığımızı azaltacak ve kırsal alanlarımızın ekonomik görünümünü iyileştirecektir. Yeni **Avrupa Biyoteknoloji Yasası**, sağlık teknolojisi değerlendirmesi ve klinik deneyler gibi alanlarda inovasyonu mümkün kılan ve daha genel anlamda biyoteknolojilerin ekonomimize getirebileceği potansiyelden yararlanmayı amaçlayan ileriye dönük bir çerçeve sağlayacaktır.

Önümüzdeki yıllarda **yenilikçi ileri malzemelere** olan talebin katlanarak artması yatırımları çekecek ve küresel tedarik zincirlerini yeniden şekillendirecektir. Komisyon, araştırma ve inovasyondan start-up'ların kurulmasına, üretime ve dağıtımına kadar uzanan tüm yaşam döngüsünü destekleyecek çerçeve koşullarını sağlamak için **İleri Malzemeler Yasası'nı** sunacaktır.

Aynı şekilde **uzay** da 2030 yılına kadar dokuz kat büyümesi beklenen yüksek teknoloji bir sektör olarak öne çıkmaktadır. Kamu harcamalarının daha iyi koordine edilmesi, Avrupa'daki yenilikçi start-up ve scaleup'ların yatırımlarının desteklenmesi ve uzay tedarik zincirinin dayanıklılığının güçlendirilmesi yoluyla Avrupa uzay sektörünün rekabetçiliği korunmalıdır. Bir **Uzay Yasası'nın** çıkarılmasıyla Birlik düzeyinde uzay faaliyetlerinin güvenliği, dayanıklılığı ve sürdürülebilirliğine ilişkin gereklilikleri uyumlu hale getiren ve ulusal mevzuat kaynaklı parçalanmayı ortadan kaldıran bir dizi önlem yoluyla uzay faaliyetlerine yönelik iç pazarın işleyişi korunacak ve iyileştirilecektir.

Rekabet politikası aynı zamanda Avrupa'nın rekabetçiliğini güçlendirmede önemli bir kaldıraçtır. Antitröst yasalarının ve şirket birleşmelerinin açık ve öngörülebilir kurallara uygun olarak titiz ve etkili bir şekilde yürürlüğe konması, adil rekabeti koruyarak şirketleri yenilik yapmaya ve daha verimli olmaya teşvik eder. Bununla birlikte derin teknolojiler ve çığır açan yenilikler geliştirmeye yönelik küresel yarışta, rekabet politikalarının da gelişen pazarlara ve teknolojik yeniliklere ayak uydurması gerekmektedir. Bunun için bir yandan ortak hedeflere daha iyi uyum sağlayıp şirketlerin küresel pazarlarda büyümesine olanak tanırken bir yandan da Tek Pazar'da rekabet koşullarının her zaman eşit olmasını garantileyen yeni bir yaklaşıma ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu husus, Avrupa ekonomisinin acil ihtiyaçları ışığında belirli stratejik sektörlerde inovasyona, dayanıklılığa ve rekabetteki yatırım yoğunluğuna yeterli ağırlık verilmesi için **birleşmelerin değerlendirilmesine ilişkin revize edilmiş yönergelere** yansıtılmalıdır. Daha genel olarak bakıldığında AB rekabet politikası için benimsenecek yeni yaklaşım doğrultusunda, uygulamaları basitleştirmek ve hızlandırmakla yetinmeyip bunları güçlendirmek ve hedefleri bu uygulamalara daha iyi entegre etmek de gerekmektedir.

Böylece, özellikle de inovasyon açığının kapatılması, gerekli yerlerde etkin ölçek ihtiyacının ele alınması ve AB sanayisinin karbonsuzlaştırılmasının desteklenmesi olmak üzere, genel AB hedeflerine yardımcı olacak tutarlı bir yaklaşım sağlanacaktır. Örneğin Komisyon, şirketlerin rekabeti teşvik eden teknoloji lisanslama anlaşmaları için açık, basit ve güncel kurallarla çalışmalarını sağlamak amacıyla Teknoloji Transferi çerçevesini (8) değiştirerek teknoloji yayılımını kolaylaştıracak, ilk Ar-Ge aşamalarını teşvik edecek ve inovasyonu destekleyecektir. Dijital Piyasalar Yasası'nın yürürlüğe girmesiyle kapalı ekosistemler açılacak ve yenilikçi işletmelerin müşterilerine yeni dijital hizmetler sunmaları mümkün hale gelecektir. Son olarak ise Komisyon, Rekabetçilik Koordinasyon Aracıyla birlikte (bkz. Bölüm 2.5) Ortak Avrupa Çıkarımı Gözetim Önemli Projeler'in (IPCEI'ler) daha geniş ölçüde kullanımını teşvik edecektir.

İnovasyonun tüm ekonomiye yayılması

Dijitalleşme ve ileri teknolojilerin Avrupa ekonomisine yayılması, Avrupa'nın verimlilik büyümesini artırmak için gerekli ikinci bileşendir. Genel olarak bakıldığında önümüzdeki 10 yılda küresel ekonomide yaratılacak yeni değerın yüzde 70'i dijital olacaktır (9).

Yapay zekâyı Avrupa'nın geleneksel olarak güçlü olduğu stratejik sektörlerle entegre etmek, rekabet üstünlüğünü korumak açısından çok önemli olacaktır. Bugün AB işletmelerinin yalnızca sınırlı bir kısmı dijital teknolojileri benimsemiş durumdadır. Örneğin, yapay zekâ için bu oran yalnızca yüzde 13'tür (10). Yapay Zekâ Uygulama Stratejisi; imalat, otomotiv, enerji, robot teknolojileri, ilaç, havacılık ve finansal hizmetler gibi sektörlerde yapay zekânın yeni endüstriyel kullanımlarını artırmanın yanı sıra sağlık ve adalet gibi kamu hizmetlerini iyileştirmeyi hedefleyecektir.

Kamu hizmetlerinin dijitalleştirilmesi ve yapay zekânın kamu sektörüne entegre edilmesi rekabetçiliği artıracaktır. "Yapay Zekâ için CERN" ile, yapay zekâyı yönelik bu dikey kullanım senaryolarının ve bilim için yapay zekânın AB çapında daha iyi koordine edilmesi ve desteklenmesi sağlanabilir. Bu doğrultuda **Avrupa Araştırma Konseyi** ve **Avrupa İnovasyon Konseyi'nin** kendi alanlarında aynı stratejik çıkarlar doğrultusunda faaliyet göstermeleri ve sonuçlara ulaşmak için daha yakın iş birliği içerisinde bulunmaları gerekmektedir.

Önde gelen imalat şirketlerinin bir yandan inovasyonun yayılmasını hızlandırırken bir yandan da Ar-Ge yoğunluklarını artırmaları şarttır. Start-up'lar ile kurulacak stratejik ortaklıklar, yeni ürün ve sistemlerin geliştirilmesine katkıda bulunabilir. Gelecekteki AB araştırma fonları, uygulamalı araştırmadan scale-up aşamasına geçişi desteklemek için daha stratejik ve daha az bürokratik bir yaklaşımla sektörel rekabetçilik odağında destek sağlayacaktır.

İnovasyon açığının kapatılması için modern fiber ağlar, kablosuz çözümler, uydu çözümleri, 6G ve bulut bilişim imkanlarına yatırımlar da dahil olmak üzere son teknoloji dijital altyapılara yatırım yapılması gerekecektir. Ancak Avrupa, altyapı bağlantıları açısından kendi 2030 Dijital On Yıl hedeflerinin çok gerisinde kalmaktadır. **Dijital Ağlar Yasası**, bu gidişatın düzeltilmesi için geleceğin dijital ağlarını oluşturmak amacıyla piyasa teşviklerini iyileştirmeye, yükü ve uyumluluk maliyetlerini azaltmaya ve son kullanıcılar için dijital bağlanabilirliği iyileştirmeye yönelik çözümler sunacak ve bu kapsamda bağlanabilirlik için entegre bir Tek Pazar ve daha eş güdümlü bir AB spektrum politikası oluşturacaktır.

(8) Teknoloji Transferi Blok Muafiyet Tüzüğü ve Teknoloji Transferi Yönergeleri

(9) Dünya Ekonomik Forumu, "Liderler kapsayıcı büyüme için küresel ve açık bir ekonomik geleceği benimsemelidir," Ocak 2025

(10) Eurostat, işletmelerde BİT kullanımına ve e-ticarete ilişkin AB araştırması (Ocak 2025). Yıllık bazda önemli bir büyüme kaydedilmekle birlikte, yapay zekânın çok daha geniş ölçekte kullanılma potansiyeli hâlâ değerlendirilememektedir.

Öncü Eylemler 1. Sütun

- Start-up ve Scaleup Stratejisi [2Ç 2025]
- 28. rejim [4Ç 2025 – 1Ç 2026]
- Avrupa İnovasyon Yasası [4Ç 2025 – 1Ç 2026] Avrupa
- Araştırma Alanı Yasası [2026]
- Yapay Zekâ Fabrikaları Girişimi [1Ç 2025], Yapay Zekâ Uygulaması, Bilimde Yapay Zekâ ve Veri Birliği Stratejileri [3Ç 2025]
- AB Bulut ve Yapay Zekâ Geliştirme Yasası [4Ç 2025 –
- AB Kuantum Stratejisi [2Ç 2025] ve Kuantum Yasası [4Ç 2025]
- Avrupa Biyoteknoloji Yasası ve Biyoekonomi Stratejisi [2025-
- 2026] Yaşam Bilimleri Stratejisi [2Ç 2025]
- İleri Malzemeler Yasası [2026] Uzay
- Yasası [2Ç 2025]
- Yatay Birleşme Kontrol Yönergelerinin Gözden Geçirilmesi
- Dijital Ağlar Yasası [4Ç 2025]

1.2. Karbonsuzlaşma ve rekabetçilik için ortak yol haritası

Avrupa, 2050 yılına kadar karbonsuz bir ekonomiye ulaşmak için iddialı bir çerçeve belirlemiştir. 2040 yılına kadar yüzde 90'lık ara hedef de dahil olmak üzere bu yolda devam edecektir ⁽¹¹⁾. Bu çerçeve hem şirketlere hem de yatırımcılara kesinlik ve öngörülebilirlik sağladığından, hedefler ve politikalar düzgün bir şekilde uyumlu hale getirildiği takdirde rekabetçiliği artırabilir. Ayrıca Draghi Raporu'nda da görüldüğü üzere karbonsuzlaştırma politikaları, sanayi, rekabet, ekonomi ve ticaret politikalarına düzgün bir şekilde entegre edildiğinde büyüme için önemli birer itici güç haline gelmektedir. Bu azim, Temiz Sanayi Anlaşması'na ilham kaynağı olacaktır. Bu Anlaşma, enerji yoğun sektörler de dahil olmak üzere AB'yi imalat sektörü için cazip bir konum haline getirmeyi ve mutabık kalınan karbonsuzlaştırma hedeflerine ulaşılması için temiz teknoloji ve yeni döngüsel iş modellerini teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

(11) Bkz. Avrupa'nın Seçimi: 2024-2029 Yılları Arasında Görev Yapacak Avrupa Komisyonu için Politik Yönergeler.

Uygun fiyatlı enerji

AB, Avrupalı şirketlerin ve hane halklarının karşı karşıya olduğu yüksek ve değişken enerji fiyatlarını öncelikli olarak ele almalıdır. Enerji fiyatları rakip bölgelere göre çok daha yüksek olduğu gibi AB genelinde de önemli farklılıklar göstermektedir. Avrupa'daki enerji fiyatlarının yüksek olması yapısal nedenlere de bağlıdır. Avrupa, enerjisinin yaklaşık üçte ikisini fosil yakıt ithalatıyla karşılamaktadır. Son fiyat artışlarının başlıca nedeni, Rusya'nın Ukrayna'yı işgali çerçevesinde bu bağımlılığı manipüle etmesidir. Avrupa'da enerjinin büyük bir kısmı karbonsuz olarak üretildiğinden bu bağımlılığın azaltılması zaman alacaktır. Bu nedenle AB'nin temiz enerji dönüşümünü hızlandırması ve elektrifikasyonu teşvik etmesi gerekmektedir. Bununla birlikte enerji fiyatlarındaki maliyet bileşenlerinin bazıları, şebeke tarifelerindeki ve vergilendirmedeki yapısal verimsizliklerden veya enerji piyasası entegrasyonunun eksikliğinden kaynaklandığından, **kısa vadede** hafifletilebilir.

Uygun Fiyatlı Enerji Eylem Planı, hanelerin ve sanayi müşterilerinin düşük maliyetli enerjiye daha geniş ölçekte doğrudan erişimini sağlayacak bir dizi önlem yoluyla bu sorunları ele alacaktır. Plan, piyasa entegrasyonunun daha da artırılmasıyla enerji maliyetlerinde elde edilecek düşüşlerden faydalanılmasına, uzun vadeli enerji satın alma anlaşmalarının imzalanmasını kolaylaştırmak için garantilerin ve risk azaltma araçlarının kullanımının yaygınlaşmasına, sanayi müşterilerinin "talep esnekliği hizmetleri" sunmaya teşvik edilmesine ve daha iyi tasarlanmış tarifeler ile enerji sistemi maliyetlerinin adil bir şekilde dağıtılmasına yardımcı olacaktır.

Net sıfır enerji sistemine doğru ilerlemeyi desteklemek, yenilenebilir enerjide kısıtlama risklerini azaltmak ve Tek Enerji Pazarının faydalarından yararlanmak için Avrupa'nın şebekelerine yatırım yapmak, bu planın vazgeçilmez unsurları arasındadır. Avrupa, enerji iletim ve dağıtım altyapısının modernizasyonuna ve genişletilmesine daha fazla yatırım yapmalı, ayrıca elektrik, hidrojen ve karbondioksit taşıma ağlarına ve depolama sistemlerine yatırımı hızlandırmalıdır.

Temiz üretim planı

Ekonomiyi temiz üretime ve döngüsellğe doğru kaydırmak için erkenden harekete geçenleri ödüllendirmek amacıyla AB'nin öncü pazarlar ve politikalar geliştirmesi gerekmektedir. Bu süreçteki en önemli itici unsur, AB'nin iç pazarının gücünden yararlanmak olacaktır. Bu doğrultuda düşük karbonlu ürünlere olan talebi teşvik etmek için kıyaslama/etiketleme, kamu ihalelerinde bu yönde talimatlar veya tercihler veya fark sözleşmeleri yoluyla sunulacak mali teşvikler gibi yeni önlemler alınabilir. Komisyon, AB ve Üye Devletler arasında koordinasyonu sağlamak için talep toplulaştırmasını teşvik edip "hizmet olarak açık artırma" programlarının daha geniş ölçekte ve daha kolay kullanılması da dahil olmak üzere Üye Devletler arasındaki eylemleri koordine edecektir⁽¹²⁾.

Temiz teknoloji üreticilerinin, talep teşvikleriyle birlikte yenilikçi faaliyetleri üretim liderliğine dönüştürme konusunda da yardıma ihtiyaçları vardır. Özellikle enerji yoğun olan şirketlerin temiz teknolojilere geçiş çabalarına daha çok yardımcı olmak için esnek ve destekleyici bir devlet yardımı çerçevesine ihtiyaç duyulmaktadır. **Temiz Sanayi Anlaşması'nda** Komisyon, hedefleri iyi koyulmuş ve basitleştirilmiş yardımların bir yandan piyasa bozulmalarını önlerken bir yandan da karbonsuzlaştırmaya yönelik yatırımları nasıl daha fazla teşvik edebileceğini ortaya koyacaktır. Komisyon benzer şekilde, Üye Devletleri, özel yatırım teşviklerini etkileyen amortisman kuralları ve vergi indirimleri gibi vergi sistemi unsurlarının temiz üretim planı için elverişli olmasını sağlamaya davet edecektir.

(12) AB Yenilik Fonu kapsamında Hidrojen Bankası için "hizmet olarak açık artırma" ya öncülük edilerek, AB fonlarının yetersiz kaldığı nitelikli projeleri Üye Devletlerin desteklemelerine olanak tanınmıştır.

Çelik, metaller ve kimyasallar gibi enerji yoğun sektörler, geçişin bu aşamasında en savunmasız kalanlar arasında yer almaktadır. Tüm değer zincirleri için hayati önem taşıyan belirli girdileri üreten bu sektörler, Avrupa'nın imalat sisteminin belkemiğini oluşturmaktadır. Buralardaki geçişi desteklemek amacıyla Temiz Sanayi Anlaşması'nın ardından paydaşlarla yakın diyalog ve istişareler ışığında belirli sektörlerle özel olarak hazırlanmış eylem planları sunulacaktır. Örneğin, 2025 ilkbaharında uygulamaya konacak **Çelik ve Metaller Eylem Planı**, yatırım ihtiyaçlarını, birincil ve ikincil malzemelere erişimi ve ticaret politikası savunma araçlarının kullanımını ele almaya yönelik somut önlemler önerecek ve küresel piyasa dışı kapasite fazlası ışığında mevcut koruma önlemlerinin yerini alacak uzun vadeli bir çözüm sunacaktır. 2025 yılı sonunda yürürlüğe girecek Kimya Sektörü Paketi ise kritik kimyasalların tedarikini de kapsayacak şekilde sanayinin rekabetçiliğinin artırılması ile insan sağlığı ve çevrenin korunması açısından büyük önem taşıyacaktır.

Rekabetçilik için mobilite ve teknoloji tarafsızlığı esastır. Komisyon, otomotiv sektörünün Avrupa'da sağlam bir geleceği olmasını sağlamak amacıyla mevcut zorlukları acilen ele almak ve somut stratejiler ve çözümler tasarlamak için bu kilit sektörle stratejik diyalogu başlatmıştır. Diyalogda gelecekteki teknolojilerde inovasyon ve liderlik; temiz dönüşüm ve karbonsuzlaştırma; küresel olarak rekabetçi girdilere erişim; arz güvenliği; iş gücü ve beceriler; küresel çapta adil ticaret ve rekabet; düzenlemelerin kolaylaştırılarak uygulanması; ve şarj altyapısına yatırım yapılması ve elektrikli araçların kullanımının teşvik edilmesi yoluyla talebin artırılması konularında karşılaşılan zorluklar ele alınacaktır. CO2 standartları, gerekli yatırımların yönlendirilmesi için uzun vadede belirginlik sağlar. Yürütülen diyalog kapsamında, 2025 hedeflerinin genel amacı sektöre uğratılmadan sanayinin rekabetçi kalması için olası esnekliklerin incelenmesiyle sektörün yatırım kapasitesini güvence altına alacak acil çözümler belirlenecektir. Bununla birlikte, otomobillerde 2035 iklim nötr hedefine ulaşılması için teknoloji nötr bir yaklaşım gerekecektir. Bu yaklaşımda, yasal düzenlemede öngörülen değişikliklerin bir sonucu olarak e-yakıtların rolü öne çıkacaktır. Diyalog, kurumsal filolara yeşil bir kimlik kazandırma önerisi gibi arz ve talep tarafında iddialı girişimler de dahil olmak üzere otomotiv sektörüne yönelik **AB sanayi eylem planına katkıda bulunacaktır.**

Buna paralel olarak Komisyon, yenilenebilir ve düşük karbonlu ulaşım yakıtlarının üretimini ve dağıtımını, ayrıca şarj altyapısını hızla geliştirmek için gereken yatırımlarda riski azaltmaya yönelik ek önlemlerin yer aldığı **Sürdürülebilir Ulaşım Yatırım Planı'nı** sunacaktır. Oluşturulacak yeni stratejiyle **Avrupa limanlarının ve denizcilik sektörünün** gelecekteki AB ekonomisinde oynayacağı rol vurgulanırken, AB'nin sınır ötesi demir yolu ağını güçlendirmeye yönelik ek çalışmalar da yürütülecektir. Bir yüksek hızlı demir yolu ağı kurmak gibi iddialı bir plan da bu çalışmalar arasındadır.

Avrupa'nın sektörlerindeki karbon salınımıyla mücadele etmesi gerekmektedir. AB Emisyon Ticaret Sistemi'ne (ETS) dahil olan enerji yoğun sektörlerin durumu ve değer zincirlerinde etraftan dolanmaların ve beklenmeyen sonuçların en aza indirilmesi ihtiyacı, Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması'nda öngörülen değişikliklere yön verecektir (13). Mekanizmanın etkinliğinin güçlendirilmesi amacıyla yapılacak değişiklikler için sistemin kapsamının farklı sektörlerle ve alt ürünlere genişletilme ihtimali ve ilgili malların ihracatını etkileyen unsurları ele almaya yönelik önlemler analiz edilecektir. Böylece "karbon kaçışını" önleme ve karbon fiyatlandırmayı dünya çapında teşvik ederek bu noktada uluslararası düzeyde eşit şartlar sağlama konusunda daha etkili adımlar atılacaktır.

(13) Bu değişiklik çabaları, kısa vadede mekanizmanın belirli yönlerinin basitleştirilmesine yönelik mevcut hazırlıklardan bağımsız olarak yürütülecektir. Aşağıdaki Bölüm 2.1'e bakınız.

AB'de **temiz teknolojinin ve karbonsuz imalatın** korunması ve teşvik edilmesi amacıyla Temiz Sanayi Anlaşması ve çıktıları, farklı politika araçlarını eşgüdümlü bir şekilde harekete geçirecektir. Bunların arasında izinlerin ve yetkilendirmelerin kolaylaştırılması, sanayi politikası için teşvikler sunulması, kamu ihale kurallarının iyileştirilmesi, ticaret politikası savunma araçlarının kullanılması, Küresel Ağ Geçidi yatırımlarının ve uluslararası ortaklıkların gerçekleştirilmesi ve pazar erişiminin genişletilmesi yer almaktadır. Politika müdahalesi, ihtiyaçların ve piyasa durumunun değerlendirilmesine dayalı olarak yapılacak olup, karbonsuzlaştırma ve ekonomik dayanıklılık için önemli olan teknolojilere, gelişmekte olan sektörler ve haksız rekabet ortamından, sübvansiyonlardan veya destek politikalarından yararlanarak piyasa dışı kapasite fazlasına yol açan uluslararası rakiplerin AB'nin mevcut yerel üretiminde baskı altına alabileceği teknolojilere odaklanacaktır. Enerji verimliliği sağlayan teknolojilerin büyük çoğunluğunun Avrupa'da üretilmesi, AB ekonomisine rekabet avantajı sağlanmaktadır. İklim nötr hedefine ulaşılması için negatif emisyonlara ihtiyaç duyulacaktır. Örneğin, 2026 yılında ETS Direktifi'nde öngörülen değişikliklerle beraber, azaltım yapılması zor sektörlerden kaynaklanan artık emisyonların telafi edilmesi için kalıcı karbon giderimine yönelik bir iş planı oluşturulması da dahil olmak üzere belirli amaçlarla teşvikler sunulacaktır.

Son olarak **AB tarım ve gıda üretimi vizyonu** ise tarım ve gıda sektörleri için gezegensel sınırlar içerisinde uzun vadeli rekabetçiliğin ve sürdürülebilirliğin sağlanmasıyla kırsal alanların, gıda güvenliğinin ve dayanıklılığın nasıl geliştirileceğini ortaya koyacaktır. Avrupa Okyanuslar Pakti, Avrupa'nın geniş deniz alanından ve kıyı şeridinden faydalanarak yeni mavi teknolojiler, temiz enerji üretimi ve gıda güvenliği yoluyla inovasyonu geliştirmesine olanak tanıyacaktır.

Döngüsel ekonomideki potansiyelin değerlendirilmesi

Kaynak verimliliği ve malzemelerin döngüsel kullanımının artırılması, karbonsuzlaştırmayı, rekabetçiliği ve ekonomik güvenliği desteklemektedir. Avrupa yeniden üretim pazarındaki döngüsel ekonomi potansiyelinin, 2030 yılına kadar mevcut 31 milyar euro'luk değerinden 100 milyar euro'ya çıkarak 500.000 yeni iş yaratacağı öngörülmektedir⁽¹⁴⁾. Avrupa'nın atık, ikincil malzemeler ve yeniden kullanılabilir malzemeler için tek bir pazar yaratmayı, verimliliği artırmayı ve geri dönüşümü yaygınlaştırmayı hedeflemesi gerekmektedir. Önerilecek **Döngüsel Ekonomi Yasası**, geri dönüşüm kapasitesine yatırımı hızlandıracak ve AB sanayisini işlenmemiş malzemeleri etkili bir şekilde ikame etmeye ve kullanılmış ham maddelerin çöpe atılmasını ve yakılmasını azaltmaya teşvik edecektir. Bu yasaya, önemli ürün gruplarında Çevreci Tasarım gerekliliklerinin hayata geçirilmesi de eşlik edecektir.

(14) Dünya Bankası, 2022

Öncü Eylemler 2. Sütun

- Temiz Sanayi Anlaşması ve Uygun Fiyatlı Enerji Eylem Planı [1Ç 2025]
- Sanayide Karbonsuzlaşmayı Hızlandırma Yasası [4Ç 2025]
- Elektrifikasyon Eylem Planı ve Avrupa Şebekeleri Paketi [1Ç 2026]
- Yeni Devlet Yardımı Çerçevesi [2Ç 2025]
- Çelik ve Metaller Eylem Planı [2025]
- Kimya Sektörü Paketi [4Ç 2025]
- Avrupa Otomotiv Sektörünün Geleceğine İlişkin Stratejik Diyalog ve Sanayi Eylem Planı [1Ç 2025].
- Sürdürülebilir Ulaşım Yatırım Planı [3Ç 2025]
- Avrupa Liman Stratejisi ve Denizcilik Sektörü Stratejisi [2025]
- Yüksek Hızlı Demir Yolu Planı [2025]
- Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'nda Değişiklik [2025]
- Döngüsel Ekonomi Yasası [4Ç 2026]
- Tarım ve Gıda Vizyonu [1Ç 2025] Okyanuslar
- Paketi [2Ç 2025]
- İklim Yasasının Değiştirilmesi [2025]

1.3. Aşırı bağımlılıkları azaltmak ve güvenliği arttırmak

AB'nin dünya çapında kurduğu küresel ilişkiler hem ekonomik büyümeyi hem de güvenliği desteklemektedir. AB, derin ilişkiler kuran, birçok tedarik zincirini destekleyen ve kilit ortaklarla yakın ittifaklar yapılmasını sağlayan ticari faaliyetlere her zaman açıktır. Ticaret, AB'nin gelecekteki büyümesinde önemli bir rol oynayacaktır.

Jeopolitik rekabet ve ticari gerilimlerin parçaladığı bir küresel ekonomik sistemde, AB'nin de güvenlik ve açık stratejik özerklik hususlarını ekonomi politikalarına daha sıkı bir şekilde entegre etmesi gerekmektedir. Güvenlik ortamının oluşturulması, AB firmaları için ekonomik başarının ve rekabetçiliğin ön koşullarından biridir. Şirketler, güvenlik ortamına dair belirsizliklerin yaşandığı, kritik altyapılara yönelik tehditlerin mevcut olduğu, uluslararası gerilimler nedeniyle tedarik zincirlerinin kesintiye uğrayıp tıkanacağından endişelendikleri ya da haksız küresel rekabet sonucunda yatırımlarının yok olabileceği alanlara uzun vadeli yatırım yapmaktan kaçınacaklardır. Bununla birlikte güvenlik ve dayanıklılık da rekabetçiliğin ve inovasyonun itici gücü haline gelebilir.

Ticaret ve ekonomik güvenlik

Üçüncü ülkelerle ticaret, Avrupa'nın refahı için önemli itici güçlerden biridir. Günümüzde mal ve hizmetlerin dış ticareti, AB'nin GSYİH'sinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. 2023 yılında AB ile ABD arasındaki transatlantik ticaret 1,5 trilyon euro'yu aşmıştır. AB ile ABD, birlikte küresel ticaretin yaklaşık yüzde 30'unu temsil etmektedir. Önümüzdeki dönemde küresel ekonomik büyümenin yüzde 90'ının Avrupa sınırları dışında gerçekleşeceği öngörülmektedir. Bu nedenle yüksek düzeyde ticari açıklık yalnızca Avrupa'nın refahını sürdürmek için değil, aynı zamanda dayanıklılığını artırmak için de hayati önem taşımaktadır.

AB'nin çeşitlendirmeye gitmesi ve bağımlılıklarını azaltması, etkili ortaklıklar kurmasına bağlı olacaktır. AB halihazırda dünyanın en büyük ve en hızlı büyüyen ticaret anlaşmaları ağına sahiptir. Bu ağda AB ticaretinin neredeyse yarısını oluşturan 76 ülke yer almaktadır. Dünya GSYİH'sinin yüzde 38'ini temsil eden 72 ülkenin bir numaralı ticaret ortağıyız. Aynı zamanda Avrupa'nın ekonomik çıkarlarının ortaklarının çıkarlarıyla iç içe geçtiği önemli alanlar için Küresel Geçit yatırım paketlerini dünya genelinde harekete geçirmektediriz.

AB-Mercosur Anlaşması'na ilişkin müzakerelerin sonuçlanması ve **AB-Meksika Küresel Anlaşması'nın** güncellenmesi, eşit rekabet koşullarının yaratılmasıyla, karşılıklılık ilkesinin benimsenmesiyle ve ekonomik güvenliğin artırılmasıyla karşılıklı yarar sağlayan bir ticaret ilişkisinin nasıl kurulabileceğini göstermektedir. Örneğin, AB'nin yıllık 84 milyar euro'luk ihracatı temel alınarak yüksek Mercosur tarifelerinin kaldırılması, AB ihracatçılarının gümrük vergilerinden yılda 4 milyar euro'dan fazla tasarruf etmelerini ⁽¹⁵⁾ ve ilk hamle avantajından faydalanmalarını sağlayacaktır. Kamu ihalelerine erişim, belirli kritik ham maddelere ve yeşil ürünlere ayrıcalıklı erişim ve geleneksel gıda ürünlerine yönelik 350'den fazla AB Coğrafi İşaretinin korunması, ticaretin artırılması için önemli fırsatlar sunmaktadır. Ayrıca hassas sektörler için güvenceler de sağlanmaktadır ⁽¹⁶⁾. AB, geniş ticaret anlaşmaları ağını daha da genişletmek, Avrupa şirketlerine pazar erişimini açmak, daha fazla karşılıklılık sağlamak ve modernleştirilmiş bir DTÖ tarafından yönetilecek açık ve kurallara dayalı küresel ticareti teşvik etmek amacıyla ortaklarıyla yakın iş birliği içinde çalışmaya devam edecektir.

AB; **Dijital Ticaret Anlaşmalarına** (Kore ile müzakereler devam etmektedir, Singapur ile müzakereler sonuçlanmıştır), **Karşılıklı Tanıma Anlaşmalarına** (uyumluluk prosedürlerinin maliyetlerini düşürmeyi sağlamaktadır; Avustralya, Kanada, Japonya, Yeni Zelanda, İsviçre ve ABD gibi çeşitli ortaklarla yürürlükte ve gelişim aşamasındadır) ve **Sürdürülebilir Yatırım Kolaylaştırma Anlaşmalarına** (ilki tamamlanmış, diğerleri ise geliştirilme aşamasındadır) ek olarak, ortaklarına sunduğu faydaları adapte ederken, iş birliklerini derinleştirmenin ve Avrupalı işletmeler için fayda yaratmanın yeni yollarını aramaya devam etmelidir. Bu doğrultuda yeni **Temiz Ticaret ve Yatırım Ortaklıklarımız**, hedeflenen ticaret ve yatırım kurallarını, Küresel Geçit yatırımlarını ve düzenleyici kurumlarla iş birliğini bütüncül devlet anlayışıyla bir araya getirecektir. Dünyanın dört bir yanından ham madde, temiz enerji, sürdürülebilir ulaşım yakıtları ve temiz teknoloji tedarikinin güvence altına alınmasına yardımcı olacak fırsatlar sunarken, aynı zamanda ortak ülkeler için fayda sağlayacak ve Başkan von der Leyen öncülüğünde belirlenen küresel enerji hedeflerine ulaşılmasına yardımcı olacak sürdürülebilir Avrupa yatırımlarını artıracaklardır. Yeni Akdeniz Paktı kapsamındaki iddialı Trans-Akdeniz Enerji ve Temiz Teknoloji İş Birliği Girişimi, yenilenebilir enerjiye yönelik büyük ölçekli kamu yatırımlarını ve özel yatırımları teşvik edecektir.

(15) Mercosur'daki ortalama ithalat vergisi, yüzde 13,5 ile diğer birçok bölgeden daha yüksektir. AB'nin tüm ithal mallara uyguladığı ortalama gümrük vergisi ise yüzde 1,8'dir. Bu nedenle Mercosur ile yürütülecek serbest ticaretin AB açısından getirisi yüksek olacaktır.

(16) Koruma maddeleri gibi ek koruyucu mekanizmalar, Mercosur'dan ithal edilen tarife oranları kotası kapsamındaki sığır eti gibi malların AB pazarlarına önemli zarar verdiğinin tespit edilmesi halinde AB'nin duruma müdahale etmesine olanak tanımaktadır. Komisyon, koruma maddelerinin yanı sıra anlaşmanın icrasının ardından piyasalarda beklenmedik aksamalar yaşanması ihtimaline karşı en az 1 milyar euro'luk bir rezerv oluşturarak ek destek sağlayacaktır.

AB'nin ticari ilişkileri bazen riskleri de beraberinde getirmektedir. Giderek daha da tehlikeli hale gelen günümüz ortamında aşırı bağımlılıklar istismar edilebilmekte ve hatta silah olarak kullanılabilir. Bazı üçüncü ülkeler, sanayi politikaları ile kasıtlı olarak kapasite fazlası ve stratejik bağımlılıklar yaratmaya çalışabilir. Bu nedenle risklerin anlaşılması ve bu riskler ışığında hedefli ve orantılı bir şekilde hareket edilmesi gerekmektedir.

Avrupa pazarının temel mal, hizmet veya diğer girdilerde yalnızca bir veya birkaç tedarikçiye bağımlı olması durumunda AB'nin ekonomik güvenliğini sağlayacak ve de bağımlılıkların silah haline getirilmesi veya ekonomik baskı uygulanması ihtimalini en aza indirecek politikalara ve yatırımlara ihtiyacı olacaktır. Draghi raporunda, Avrupa'nın özellikle de kritik ham maddeler için veya yarı iletkenler gibi temiz enerji veya dijital alandaki temel, ileri teknolojilerin ithalatı için tedarik zincirlerinin dayanıklılığını nasıl sağlaması gerektiği ele alınmaktadır. Başka bir örnek olarak, genel halk sağlığı veya belirli hastalar için gerekli olan kritik ilaçların etken maddelerine veya gıda güvenliğinin temelini oluşturan gübrelere yönelik mevcut tedarik bağımlılıkları gösterilebilir.

Avrupa, stratejik sektörlerde bir veya birkaç tedarikçiye olan bağımlılığını azaltmaya yönelik politikalarını sürdürmelidir. Bunu, geri dönüşüme, inovasyona, araştırmaya odaklanarak, yerel işleme veya üretim fonksiyonlarının kurulması veya teşvik edilmesi için belirli hedefleri olan finansal destekler sunarak, yedekleri ve stokları hazır bulundurarak ve yukarıda belirtilen çeşitlendirme için ikili ve çok taraflı ortaklıklar kurarak sağlayabilir. Ayrıca Komisyon, Rusya'nın işgale başladıktan sonra yaptığı enerji şantajına yanıt vermek amacıyla Rusya'dan enerji ithalatının sona erdirilmesine yönelik yasal önlemlere ilişkin bir Yol Haritası oluşturacaktır.

Ekonomik Güvenlik Stratejisi (17) kapsamında AB, dört risk alanını ve on kritik teknolojiyi tanımlamıştır. Belirlenen risklere yanıt vermek ve dayanıklılığı artırmak için devam eden kapsamlı risk değerlendirmeleri temelinde koruma, teşvik etme ve iş birliği yapma amaçları doğrultusunda orantılı ve hedefli risk azaltma tedbirleri alınacaktır. Bunlar arasında doğrudan yabancı yatırımların taranması, ihracat kontrolleri ve dış yatırımların izlenmesi gibi tedbirler de yer almaktadır. Komisyon, G7 ülkeleri ve benzer düşüncelere sahip diğer ortaklarımızla birlikte kilit tedarik zincirleri için ekonomik güvenlik standartları geliştirecektir.

Haksız rekabet ve eşit koşullar

Haksız rekabetin Tek Pazar'ımızı tehdit ettiği durumlarda ise elimizdeki ticaret politikası savunma araçları gibi koruyucu araçları da kullanmamız ve Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğü'nü titizlikle uygulamamız gerekmektedir. Bu unsurlardan hangilerinin uygulamaya konacağı sektörden sektöre değişiklik gösterecektir. AB aynı zamanda güncel bir DTÖ kural kitabı için çağrıda bulunmaya devam edecektir.

Üye Devletler arasında daha yoğun koordinasyon sağlanması ve AB düzeyinde talep toplulaştırma veya müşterek satın alma yöntemlerine başvurulması, yabancı tedarikçiler açısından da elimizi güçlendirecektir. Örneğin, enerji, gıda üretimi ve sanayi sektörleri için kritik nitelikteki ham maddelerin güvenilir ve çeşitlendirilmiş bir şekilde tedarik edilmesini sağlamak, AB'nin rekabetçiliği açısından hayati önem taşımaktadır. Kritik Ham Maddeler Yasası'nın uygulanmasından yola çıkılarak yerli üretimin teşvikini, stoklamayı ve çeşitlendirmeyi birleştiren bir politika izlenmelidir. Komisyon, yakın zamanda uygulamaya konulan AggregateEU mekanizmasının ışığında AB'deki sektörlerin ihtiyaçlarını belirlemek, talep toplamak ve müşterek satın alımları koordine etmek amacıyla **kritik ham maddelerin müşterek alımı için bir platform** oluşturacaktır. Benzer şekilde **Kritik İlaçlar Yasası** da kritik ilaçların ve bunların bileşenlerinin tedarikini güçlendirmeyi, piyasadaki aksaklıkları gidermeyi ve bağımlılığı azaltmayı hedefleyecektir.

(17) "Avrupa Ekonomik Güvenlik Stratejisi" Ortak Bildirisi, JOIN (2023) 20

AB'nin haksız rekabet ve küresel çıktı fazlası kaynaklı zorluklarla başa çıkması gerekmektedir. Bunlar çoğunlukla kritik ve stratejik sanayi sektörlerindeki tedarik zincirleri boyunca yoğunlaşan sistematik ve devlet kaynaklı aşırı yatırımlar ve sübvansiyonlar nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Yapısal piyasa dışı kapasite fazlaları, agresif pazar ihracat stratejilerine dönüşerek halihazırda yeterince haksız olan rekabet ortamında Avrupalı üreticiler üzerindeki baskıyı artırmaktadır. Avrupa merkezli üretim kapasitelerinin ve kritik sektörlerdeki bilgi birikiminin kaybı, AB'yi ekonominin önemli kesimlerinde aşırı ithalata bağımlı hale getirebilir.

Kamu sektörü burada önemli bir rol oynamaktadır. Diğer büyük oyuncuların kendi pazarlarına erişim kısıtlamaları getirdiği ve kritik teknolojilerde üretim kapasitesini artırmaya çalıştığı bir ortamda Avrupa'nın da kendi kapasitelerini koruması gerekmektedir. Komisyon, stratejik sektörler ve teknolojiler için **kamu ihalelerinde Avrupa önceliğinin getirilmesini** önerecektir. Kamu ihaleleri, AB GSYİH'sinin yaklaşık yüzde 14'üne tekabül etmektedir⁽¹⁸⁾. Kamu İhale Direktifleri'nde planlanan değişikliklerle teknolojik güvenliğin ve yerel tedarik zincirlerinin güçlendirilmesinin yanı sıra, özellikle de start-up'lar ve yenilikçi şirketler için kuralların basitleştirilmesi ve modernleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Savunma sanayii, güvenlik ve hazırlık

AB savunma sanayii, rekabetçiliğin önemli itici güçlerinden biri olmasına rağmen ölçek eksikliği yaşamakta ve potansiyelini tam olarak değerlendirememektedir. Savunma sektöründeki AB'li firmalar, küresel ölçekte rekabetçi olmalarına karşın yapısal zayıflıklar ve onlarca yıldır yetersiz yatırım yapılması nedeniyle zorlanmaktadır. Parçalanmış durumdaki sektör çoğunlukla nispeten küçük yerel pazarlarda faaliyet gösteren ulusal oyunculardan oluşmakta, bu da arz kapasitesini azaltmaktadır. Savunma Ar-Ge'sine yapılan yatırımın ABD'ye kıyasla çok daha düşük olduğu görülmektedir. Bunun sonucu olarak AB, büyük ölçüde AB dışındaki tedarikçilere bağımlı kalmaktadır. Ayrıca AB'nin savunma inovasyonunda ve yeni gelişmiş silah sistemlerinin geliştirilmesinde geride kalması ve bunun çift kullanımlı teknolojilere olumsuz yansımaları gibi önemli bir risk de mevcuttur. Avrupa savunma sanayii, bu alandaki kabiliyetlerin tamamını sunabilmeli ve tüm ekonomi için inovasyonun itici gücü olmalıdır.

Üye Devletlerin Avrupa'da daha fazla, daha iyi ve birlikte yatırım yapma yönündeki çabalarını artırmamız ve desteklememiz gerekmektedir ⁽¹⁹⁾. Avrupa'da gerekli tüm savunma kabiliyetlerinin ve altyapısının (çift kullanım dahil) finanse edilmesi, geliştirilmesi, üretilmesi ve sürdürülmesi için daha derin bir koordinasyon sağlanması büyük önem taşımaktadır. Avrupa, (i) ortak savunma tedarikine daha fazla yönelme amacıyla talepleri toplulaştırarak, (ii) sanayide hızlı yükselişi ve ortak Avrupa girişimlerine odaklı Ar-Ge konusunda iş birliğini teşvik ederek, (iii) Ortak Avrupa Çıkarını Gözetken Savunma Projeleri aracılığıyla kaynakları bir araya getirerek, (iv) AB'nin sanayi kapasitesini entegre ederek, (v) savunma için Tek Pazar oluşturarak ve (vi) ölçeği genişletmek, verimsizlikleri azaltmak ve birlikte çalışabilirliği teşvik etmek amacıyla KOBİ'lerin finansmana erişimini iyileştirerek, Üye Devletler arasındaki savunma iş birliğini önemli ölçüde artırmalıdır. Komisyon ve Yüksek Temsilci, bu hedeflere ulaşmak için gerekli eylemleri ortaya koymak üzere **Avrupa'da Savunmanın Geleceğine İlişkin Beyaz Kitap**'ı sunacaktır.

(18) Avrupa Komisyonu (2025), Yıllık Tek Pazar ve Rekabet Edebilirlik Raporu

(19) "Yeni Bir Avrupa Savunma Sanayi Stratejisi: Duyarlı ve Dayanıklı bir Avrupa Sanayi ile AB'nin Hazırlık Olmasını Sağlamak" Ortak Bildirisi, JOIN (2024) 10 final.

Avrupa'nın geçmiş deneyimleri, hazırlıklı olmanın kattığı değeri göstermiştir. Artık somut eyleme geçilmesi gerekmektedir. AB ve Üye Devletler, ekonomiyi ve vatandaşları korumak için kapsamlı kamu-özel sektör iş birliğini ve 'tasarım aşamasından itibaren hazırlıklı olma' ilkesini kapsayacak şekilde, bütüncül devlet ve bütüncül toplum anlayışını benimsemelidir. Örneğin, sanayi ve üretim kapasitelerinin sınırlı olduğu durumlarda, krizlerde ihtiyaç duyulacak malların tedarikinin veya stoklanmasının koordinasyonu için AB düzeyinde iş birliği yapılabilir. Komisyon ve Yüksek Temsilci, Niinistö raporuna dayanarak mevcut ve olası tehditlere yönelik ortak bir yaklaşımın ana hatlarını çizen bir **Hazırlık Birliği Stratejisi** sunacaktır.

Artan hibrit tehditler, kamu ve özel sektör arasında daha yakın bir iş birliği yapılmasını gerektirmektedir. Dijital çağda siber tehditler ve siber saldırılar hızla artmaktadır. Birçok temel hizmet ve birçok sektör⁽²⁰⁾, dijital, ulaşım ve uzay altyapımızın, enerji şebekelerimizin ve teknolojik donanımımızın dayanıklılığına bel bağlamaktadır. Deniz altı kabloları, güvenlik risklerinin giderek arttığı alanların en güncel örneklerinden biridir. Avrupa, inşaat ve teknoloji seçiminden operasyona ve kurtarma kabiliyetlerine kadar her aşamada kritik altyapısının güvenliğine yönelik dijital ve fiziksel tüm riskleri hesaba katmalıdır. Bu doğrultuda geliştirilecek bir İç Güvenlik Stratejisi, çevrimiçi veya çevrimdışı güvenlik tehditleriyle yüzleşilmesi ve güvenliğin en baştan bilinçli olarak AB mevzuatına ve politikalarına entegre edilmesi konusunda AB için kapsamlı bir yol haritası sunacaktır.

İklim değişikliği ve aşırı hava olayları, Avrupa'nın ekonomik güvenliğini giderek daha fazla tehdit etmektedir. Bu nedenle AB ve Üye Devletler, iklim riski değerlendirmelerini düzenli olarak güncelleyerek ve kritik altyapı dayanıklılığını daha tasarım aşamasında iyileştirerek daha dayanıklı ve hazırlıklı hale gelmelidir. İklim dayanıklılığının şehir planlamasına entegre edilmesi, doğa temelli çözümlerin uygulanması, doğa kredilerinin ve tarımda adaptasyonun geliştirilmesi ve gıda güvenliğinin korunması; tedarik zincirlerini ve üretim alanlarını tehlikeye atan sel, kuraklık, orman yangını ve fırtına gibi büyük doğal afetlere karşı AB ekonomisini ve toplumunu korumak için başvurulabilecek seçenekler arasındadır. Bu amaçla bir Avrupa İklim Değişikliğine Uyum Planı sunulacaktır.

Üye Devletlerin genel anlamda su yönetimi uygulamalarını ve altyapılarını iyileştirerek, su verimliliğini artırarak ve sürdürülebilir su kullanımını teşvik ederek artan su kıtlığına çözüm bulmaları gerekmektedir. Komisyon, AB düzeyinde bir **Avrupa Su Dayanıklılığı** Stratejisi sunacaktır.

(20) "Bkz. Hastanelerin ve sağlık hizmeti sağlayıcılarının siber güvenliğine ilişkin güncel Avrupa eylem planı, COM (2025) 10 final

Öncü Eylemler 3. Sütun

- İddialı ticaret anlaşmaları, Temiz Ticaret ve Yatırım Ortaklıkları akdetmek ve uygulamak
- Trans-Akdeniz Enerji ve Temiz Teknoloji İş Birliği Girişimi [4Ç 2025]
- Kritik Ham Maddeler için Müşterek Satın Alma Platformu [2Ç-
- 3Ç 2025] Kamu İhale Direktiflerinin Revizyonu [2026]
- Avrupa'da Savunmanın Geleceğine İlişkin Beyaz Kitap [1Ç 2025]
- Hazırlık Birliği Stratejisi [1Ç 2025]
- İç Güvenlik Stratejisi [1Ç 2025] Kritik
- İlaçlar Yasası [1Ç 2025] Avrupa İklim
- Değişikliğine Uyum Planı [2026]
- Su Dayanıklılığı Stratejisi [2Ç 2025]

2. Rekabetçilik için yatay destekleyici alanlar

2.1. Daha basit, daha hafif, daha hızlı: AB düzenlemelerinin rekabetçiliğini sağlamak

Düzenleme yükü Avrupa'nın rekabet gücünü frenlemeye devam etmektedir. AB'nin "daha iyi düzenleme politikası"nın gelişmişliğine rağmen bu yük, üç şirketten ikisi için uzun vadeli yatırımın önündeki temel engel olmayı sürdürmektedir⁽²¹⁾. Edinilen izlenimler, izinlerin ve idari prosedürlerin karmaşıklığı, çeşitliliği ve süresi nedeniyle Avrupa'nın diğer bölgelere kıyasla yatırım cazibesini kaybettiğine işaret etmektedir. Avrupa'nın rekabetçiliğini yeniden tesis etmesi için bürokrasiyi azaltma konusunda çok daha güçlü adımlar atması gerekmektedir. Düzenlemeler orantılı, istikrarlı, tutarlı ve teknoloji nötr olmalıdır.

Tüm AB kurumları ile ulusal ve yerel ölçekteki kurumlar, kuralları basitleştirmek ve idari prosedürleri hızlandırmak için büyük çaba sarf etmelidir. Şirketler ve vatandaşlar için finansmana erişim veya idari kararların alınması daha hızlı ve ucuz hale getirilmelidir. Örneğin, yenilenebilir enerji izinleri ve Net Sıfır Sanayi Yasası temelinde planlanan Karbonsuzlaşmayı Hızlandırma Yasası, geçiş sürecindeki daha fazla sektör için (örn. enerji yoğun sektörler) izin süreçlerini hızlandıracaktır. Ortak Avrupa Çıkarını Gözetten Önemli Projeler'e (IPCEI) ve Ortak Çıkarı Gözetten Enerji Altyapı Projeleri'ne ilişkin prosedürler daha basit ve hızlı hale getirilecektir. Çok Yıllı Mali Çerçeve (MFF) önerisi, halihazırda çok fazla programa bölünmüş olan AB finansman araçlarına erişimi daha da kolaylaştırma ve bu araçları basitleştirme fırsatı sunacaktır.

(21) Avrupa Yatırım Bankası, 2023 Avrupa Yatırım Bankası Yatırım Anketi

Değişim, Komisyondan başlayacaktır. İlk kez Uygulama ve Basitleştirmeden Sorumlu bir Komisyon Üyesi, Komisyonun bu alandaki çalışmalarını koordine etmekte ve gerektiğinde mevzuatı basitleştirmenin, derlemenin ve sistemleştirmenin yollarını belirlemek için AB *Müktesebatı'nın* taranma sürecini yönetmektedir. Her bir Komisyon Üyesi, uygulamadaki sorunları anlamak, işletmelerin endişelerini dinlemek ve basitleştirme ve yük azaltma fırsatlarını tespit etmek amacıyla paydaşlarla yılda iki kez uygulama diyaloglarında bulunacaktır. Komisyonun paydaşlarla yapacağı gerçeklik kontrolleri, AB düzenlemelerinin stres testine tabi tutulmasını daha da güçlendirecektir. Basitleştirme, değer zincirlerinin pratikteki işleyişini dikkate alan bir anlayışla ve ayrıntılı kontrol yerine güven ve teşviklere dayalı bir düzenleyici sistem düşünülerek yapılmalıdır. Komisyon genel yaklaşımını önümüzdeki ay ortaya koyacaktır.

Bu Komisyon, basitleştirme için eşsiz bir çaba gösterecektir. Böylelikle mutabık kalınan politika hedeflerine en basit, en odaklı, en etkili ve en az külfetli şekilde ulaşılması amaçlanacaktır. Komisyon, önümüzdeki yıllarda sürdürülebilir ve ölçülebilir çalışmaların yürütülmesi amacıyla raporlama yükünün azaltılmasına yönelik olarak tüm şirketler için en az yüzde 25 ve KOBİ'ler için en az yüzde 35 olmak üzere iddialı nicel hedefler belirlemiştir. Raporlama yükleri, tüm idari yüklerin bir alt kümesidir. Bu doğrultuda daha da iddialı olunması için yüzde 25 ve yüzde 35 oranındaki yük azaltma hedefleri gelecekte sadece raporlama gerekliliklerini değil, aynı zamanda **tüm idari yüklerin maliyetlerini** de kapsamalıdır. Bunun için görev süresinin sonuna kadar yaklaşık 37,5 milyar euro tutarında tekrarlayan maliyetin azaltılması gerekmektedir ⁽²²⁾. KOBİ'lere özgü tedbirlerle yüzde 35'e ulaşılması hedeflenecektir.

Bu süreç, önümüzdeki ay **Basitleştirmeye Yönelik Omnibus Paketlerinin ilkiyle** başlayacaktır. İlk Omnibus, sürdürülebilir finans raporlaması, sürdürülebilirlik durum tespiti ve taksonomi gibi alanlarda da kapsamlı bir basitleştirmeye yer verecektir. Komisyon, sürdürülebilir finansın temiz geçiş yatırımlarına harekete geçirme hedefi doğrultusunda, yatırımcıların ihtiyaçlarıyla gerekliliklerin daha uyumlu olmasını, zaman çizelgelerinin orantılı olmasını, geçiş sürecindeki daha küçük şirketlere yatırım yapılmasını engellemeyen finansal ölçütler sağlanmasını ve farklı şirketlerin faaliyet ölçekleriyle orantılı yükümlülüklerle tabi olmasını sağlayacaktır. Özellikle de tedarik zincirlerindeki daha küçük şirketlerin, yasa koyucuların asla amaçlamadığı aşırı raporlama taleplerine maruz kalmasının pratikte önlenmesi için "aşağıya sızma etkisi" ele alınacaktır.

Şirketlerin büyüklüğü ile orantılı bir düzenlemenin sağlanması için yakında **küçük ve orta ölçekli şirketler için yeni bir tanım** önerilecektir. KOBİ'lerden daha büyük, büyük şirketlerden daha küçük şirketlerin yer alacağı bu yeni kategori ile AB'deki binlerce şirket, tıpkı KOBİ'ler gibi özel düzenlemelerin basitleştirilmesinden faydalanacaktır. Komisyon aynı zamanda **Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'nın daha küçük piyasa oyuncularını için basitleştirilmesine** de hazırlanmaktadır.

Komisyon, yıl içinde ve görev süresi boyunca paydaşlarla diyaloga dayalı olarak basitleştirme önlemleri sunmaya devam edecektir. Kimyasallara ilişkin mevcut müktesebatı ve yeni girişimleri kapsayan **REACH Tüzüğü revizyonu**, sahaya gerçek anlamıyla basitleştirmeyi getirecek ve önemli tehlikeler ile sürdürülebilirlik, rekabetçilik, emniyet ve güvenlik konularında daha hızlı karar alınmasını sağlayacaktır. Komisyon, izinlerin hızlandırılması ve düzenleyici süreçlerin basitleştirilmesi amacıyla AB'nin ilaç çerçevesi için önerilen revizyonunun ardından **tıbbi cihazlar** alanında da yükü azaltmak ve basitleştirmek için kısa vadeli uygulama tedbirleri hazırlamaktadır. Ayrıca çiftçilerin tarladaki yüklerinin somut olarak azaltılması yoluyla rahatlatılmaları için yıl içinde önemli bir basitleştirme paketi sunulacaktır.

(22) EUROSTAT, AB düzeyinde ve ulusal düzeyde mevcut verileri kullanarak ve Stoiber üst düzey grubunun yaptığı idari yük tahminini de dikkate alarak AB'de tekrarlayan (yıllık) idari maliyetlerin yaklaşık 150 milyar euro'ya kadar çıktığını hesaplamıştır.

Etki değerlendirmelerinde uygulamaya konacak **yeni KOBİ ve rekabetçilik kontrolü**, yeni girişimler için daha güçlü bir filtre görevi görecek ve aynı zamanda uluslararası rakiplere kıyasla maliyet farklılıkları üzerinde beklenen etkileri de değerlendirecektir. Duruma göre, önerilen uygulama yasaları ve yetki devrine dayanan yasalar kaynaklı maliyetlerin değerlendirilmesine daha çok dikkat edilecektir.

Raporlama yükünün azaltılması için dijitalleşme ve sadeleştirme süreçleri birlikte yürütülecektir. Şirketler ve kamu kuruluşları, AB mevzuatının uygulanması konusunda daha fazla destek, kapasite geliştirme ve teknik yardım ile desteklenmelidir. Hükümet düzeyinde basitleştirme çalışmalarının desteklenmesi için dijital araçların ve yapay zekânın kullanımı kolaylaştırılmalı ve kamu kuruluşlarındaki e-fatura, e-imza, e-gönderiler ve dijital ürün pasaportu gibi çözümler konusunda sınır ötesi birlikte çalışabilirlik eksiksiz bir şekilde sağlanmalıdır. Raporlamanın mümkün olduğunca standart verilere dayalı dijital formatlara taşınması gerekmektedir. AB e-IDAS çerçevesini temel alan **Avrupa İş Cüzdanı**, AB'de işleri basit ve dijital olarak yürütmenin temel taşı olacak ve şirketlerin tüm kamu idareleriyle etkileşime girebilecekleri sorunsuz bir ortam sağlayacaktır.

Komisyon, Tek Pazar genelinde eşit rekabet koşullarının sağlanması ve de parçalanmayla ve ülkelerin kendi içinde yürürlüğe koyduğu gereksiz ek düzenlemelerle mücadele edilmesi amacıyla **tam uyum ve uygulama** konusunda güçlü bir yaklaşımı benimseyecektir. Komisyon, Genel Veri Koruma Tüzüğü kapsamında kayıt tutmanın basitleştirilmesine yönelik çalışmaların yanı sıra ilgili tüzüğün daha uyumlu bir şekilde uygulanması ve yürürlüğe konulması yönündeki çalışmalarını da sürdürecektir.

“Düzenleyici çıtanın sürekli yükselmesini” önlemek için tüm AB kurumlarının birlikte çalışması gerekmektedir. Düzenlemelerin iyileştirilmesine yönelik taahhüt, ikincillik ve orantılılık ilkelerine uygun olarak, yasama süreci boyunca tüm kurumlar tarafından paylaşılmalıdır. Avrupa Parlamentosu'nun ve Konsey'in iş birliğinde revize edilecek kurumlararası anlaşma, basitleştirme taahhüdünün ve uygulama odağının yasama sürecinin başından sonuna kadar korunmasını sağlayacaktır.

2.2. Avrupa'nın Tek Pazarı'ndan en iyi şekilde yararlanmak

Tek Pazar, büyük güçlerle dolu bir dünyada kıtasal ölçeğe ulaşmak için kritik önem taşımaktadır. Tek Pazar, 30 yıldır Avrupa'nın rekabetçilik motoru olarak kendini kanıtlamıştır ⁽²³⁾. Bugün 23 milyon şirketin ana pazarı olarak neredeyse 450 milyon Avrupalıya ürün ve hizmet sunmaktadır. Şirketler, hukukun üstünlüğüne riayet güvence altına alınacak şekilde serbest dolaşım imkanları ve öngörülebilir iş koşulları ile çalışmaktadır. Tüketiciler ise geniş seçeneklerden ve yüksek korumadan yararlanmaktadır. Ancak bunlara rağmen Tek Pazar henüz son halini alamamıştır. Malların, hizmetlerin, sermayenin ve insanların serbest dolaşımı önündeki engelleri kaldırmaya yönelik sürekli çabalara rağmen bazı engeller ısrarla varlığını sürdürmekte ve yeni engeller ve parçalanma sebepleri oluşmaya devam etmektedir.

2025 Yıllık Tek Pazar ve Rekabet Edebilirlik Raporu, eylemsizliğin maliyetlerini açıkça ortaya koymakta ve son yıllarda pazar entegrasyonunun ivme kaybettiğini göstermektedir. Nitekim AB GSYİH'sinin Üye Devletler arasındaki ticaretten kaynaklanan payı, 2023 yılında hem mallar (yüzde 23,8) hem de hizmetler (yüzde 7,6) tarafında azalmıştır ⁽²⁴⁾. Tek Pazar içerisinde sınır ötesi hizmet ticareti, mal ticaretinin üçte birinden daha az düzeyde olmakla birlikte, mal ticaretinin aksine, AB dışı ülkelere yapılan hizmet ticaretinden daha yüksek düzeyde değildir. Letta Raporu, bu konuda kalıcı engelleri ortaya koymuş ve elektronik iletişim, enerji ve finans piyasalarında entegrasyonun hızlandırılması ve savunma için Tek Pazar oluşturulmasıyla sağlanacak faydaları vurgulamıştır.

(23) Mario Monti, *Avrupa ekonomisinin ve toplumunun hizmetinde Tek Pazar için yeni bir strateji*, Avrupa Komisyonu Başkanına Rapor, 9 Mayıs 2010

(24) Avrupa Komisyonu (2025), Yıllık Tek Pazar ve Rekabet Edebilirlik Raporu

Kalan engellerin kaldırılması ve Tek Pazarın genişletilmesi, daha büyük pazarlar sağlayarak, enerji fiyatlarını düşürerek ve erişimi iyileştirerek rekabeti her açıdan destekleyecektir ⁽²⁵⁾. Yatay Tek Pazar Stratejisi, Tek Pazar'ın tüm sektörlerdeki işleyişini iyileştirmek amacıyla yönetim çerçevesini modernize edecek, AB içi engelleri ortadan kaldırıp yenilerinin oluşmasını önleyecek, Üye Devletlerle iş birliğini teşvik edecek ve yeni bir uygulama yaklaşımı sunacaktır. Güçlendirilmiş Tek Pazar Uygulama Görev Gücü (SMET), gereksiz yükleri önleyen bir uyumun yanı sıra AB mevzuatının genel olarak uygulanmasını ve yürütülmesini sağlayacaktır. Tek Pazar'ın derinleştirilmesi ve basitleştirilmesi amaçları doğrultusunda kalan hukuki parçalanmanın azaltılması için daha fazla uyumlaştırma tedbiri alınacaktır. Aday ülkelerin Tek Pazar'ın belirli bölümlerine erken ve kademeli olarak entegre edilmesi, şirketlerin Avrupa değer zincirlerine entegre olmasına olanak tanıyacak, yakınsama sürecini kolaylaştıracak ve yatırım, ticaret ve rekabetçiliği artırmalarını sağlayacaktır. Modernleştirilmiş bir Uyum politikası, bölgelerin ve toplulukların uzun vadeli kalkınmalarını ve adil geçişlerini desteklerken Tek Pazar genelinde büyümeyi güçlendirmek, eşitsizlikleri azaltmak ve rekabeti teşvik etmek için hayati önem taşımaktadır.

Komisyon özellikle de KOBİ'ler ve start-up'lar için standart belirleme süreçlerini daha hızlı ve daha erişilebilir hale getirmeyi değerlendirecektir. Avrupa'daki mevcut standardizasyon sistemi, gelişen teknolojilerdeki hızlı inovasyon döngülerine yanıt verememektedir. Küresel standart belirleme süreçlerine sistematik katılım, AB çıkarlarıyla uyumlu sonuçlar elde etmek ve sektörün 5G ve 6G telekomünikasyon, yapay zekâ, yenilenebilir enerji teknolojileri, elektrikli araç şarj altyapısı, erişilebilirlik ve nesnelerin interneti gibi temel teknoloji pazarlarındaki rekabetçi konumunu korumasına yardımcı olmak için büyük önem arz etmektedir. Uyumlu standartların yazılmadığı, bulunmadığı veya acil durumlarda işletmelere AB kurallarına uyum konusunda hukuki güvence sağlayacak alternatif seçenekler aranmalıdır.

2.3. Rekabetçiliğin finansmanı ve Tasarruf ve Yatırım Birliği

AB'nin mutabık kalınan hedeflerine ulaşabilmesi için ciddi bir finansman gerekmektedir. İnovasyon, temiz geçiş ve dijitalleşmenin ve teknolojinin ekonomik sektörlerde yaygınlaşması, çok yüksek sermaye maliyetleri gerektirmektedir. Altyapı gibi ortak malların kıta çapında önemli ölçüde geliştirilmesine bağlı maliyetler de buna dahildir. Üye Devletler, yenilenebilir enerji için nicel hedefler belirlemeyi, Ar-Ge harcamalarını GSYİH'nin yüzde 3'üne çıkarmayı, savunma harcamalarını GSYİH'nin en az yüzde 2'sine çıkarmayı (NATO üyeleri için) ve AB'nin dijital altyapısını yükseltmeyi taahhüt etmiştir. Draghi raporunda Avrupa'nın yıllık toplam ek yatırım ihtiyacının 2030 yılına kadar 750-800 milyar euro seviyesine ulaşacağı değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda AB'nin toplam yatırım/GSYİH oranının, en son 1960'larda ve 1970'lerde görülen seviyelere ulaşabilmesi için, her yıl AB GSYH'sinin yaklaşık yüzde 5'i kadar artması gerekmektedir. Verimlilik artışının iyileştirilmesi ve AB'nin inovasyon, iklim nötrlüğü ve savunma hedeflerine ulaşılması için yeterli kamu yatırımının ve özel yatırımın sağlanması kritik öneme sahiptir.

Böylesine kapsamlı bir çalışma için AB ve Üye Devletleri, kurumsal yatırımcıları da kapsayacak şekilde özel yatırımları harekete geçirme ve kamu kaynaklarını daha odaklı ve hedefli bir şekilde kullanma konularında çok daha etkili bir hale gelmelidir. Birçok şirket gelişmek için risk sermayesine ve öz sermaye yatırımına ihtiyaç duyarken, AB'nin ise aşırı düzeyde banka borcu finansmanına bağımlı olduğu görülmektedir ⁽²⁶⁾.

(25) IMF'nin tahminlerine göre, AB içi ticareti kısıtlar nitelikteki engeller, imalat sektörü için yaklaşık yüzde 45, hizmet sektörü için ise yüzde 110 oranında bir vergiye (değer üzerinden hesaplanan vergiye) eşdeğerdir. "AB içinde öngörülen sektörel engellerin ABD eyaletleri arasında gözlemlenen düzeye indirilmesinin yarattığı doğrudan etki, verimliliği yüzde 6,7 oranında artırabilir." IMF, Avrupa'nın Azalan Verimlilik Artışı: Tespitler ve Çözümler - Bölgesel Ekonomik Görünüm, Kasım 2024

(26) AB firmalarının finansman için piyasa kaynaklarını çok daha az tercih ettikleri görülmektedir. Bu firmaların finansmanlarının yüzde 30'dan azı alınıp satılabilir hisse senetlerinden ve borçlardan gelirken, ABD firmaları için ise bu oran yaklaşık yüzde 70'tir. Bknz. IMF, 2023. "Eurogrup için CMU'ya ilişkin IMF Arka Plan Notu," 15 Haziran 2023

AB’de hane halkı tasarruf oranları 2022 yılında ABD’ye kıyasla yüzde 65 daha fazla olmuştur ⁽²⁷⁾. Ancak AB’nin finans sektörü bu tasarrufları etkili bir şekilde verimli yatırımlara yönlendirmemekte veya AB ekonomisinde inovasyona yeterli sermaye ayırmamaktadır. Bunun sonucu olarak vatandaşlar tasarruflarından yeterli getiri elde edememekte ve her yıl Avrupalıların tasarruflarından 300 milyar euro AB dışındaki piyasalara yatırılmaktadır.

AB, özel sektör kaynaklarını harekete geçirmek ve bunları gelecekte büyüyecek sektörlerle yönlendirmek için entegre olmalı ve daha derin ve likit sermaye piyasaları için gerekli adımları atmalıdır. Ayrıca kamu parasının çapa olarak kullanılması yoluyla özel yatırımcıların risk alma iştahı da artırılmalıdır.

Uzun süredir süregelen tereddütlerin aşılması gerekmektedir. Bu doğrultuda Komisyon, 2025 yılında AB vatandaşlarının servetini artırmayı ve Avrupa’da yürütülecek projeler için sermayeyi harekete geçirmeyi amaçlayan bir **Tasarruf ve Yatırım Birliği Stratejisi’ni** sunacak ve ardından da bir dizi özel öneride bulunacaktır. Bunun için AB düzeyinde düşük maliyetli tasarruf ve yatırım ürünlerinin tanıtılması ve aynı zamanda bireysel yatırımcıların bunlardan yararlanmasının teşvik edilmesi gerekecektir. Komisyon aynı zamanda AB vatandaşlarının emeklilik planlaması yapmalarına ve tasarruflarını ekonomiye kazandırmalarına yardımcı olmak amacıyla özel ve mesleki emeklilik planları üzerinde çalışacaktır. Buna paralel olarak Komisyon, finansal piyasa altyapıları için piyasa odaklı konsolidasyonun önündeki engelleri kaldırmak amacıyla harekete geçecektir.

Komisyon son olarak, bankalar için ek finansman kapasitesi yaratmak (özellikle de kurumsal krediler ve KOBİ kredileri için) ve çok daha birleşik bir denetim yapısı kurmak amacıyla AB’nin menkul kıymetleştirme piyasasını teşvik edecek adımlar önerecektir. Bu kapsamda Komisyon, alacakların sırası, iflas nedenleri veya finansal teminat ve uzlaşma kuralları da kapsayan, halihazırda AB çapında çok parçalı olan iflas çerçeveleri için yürüttüğü reform ve uyumlaştırma süreçlerini sürdürecektir ve sınır ötesi yatırımın önündeki vergi engellerini kaldıracaktır.

Daha iyi ekonomik koordinasyon

Doğrudan kamu yatırımlarının yanı sıra özel yatırımların riskten arındırılması ve ihtiyaç duyulan hacimlerde önünün açılması için de kamu desteğine ihtiyaç duyulacaktır. Üye Devletlerin ulusal bütçelerinin büyüklüğü (AB GSYİH’sinin yaklaşık yüzde 50’si) göz önüne alındığında, AB’nin Avrupa kamu malları da dahil olmak üzere stratejik kamu yatırımlarını finanse etme kapasitesi, bu hedefe yönelik ulusal makroekonomik ve mali politikaların önceliklendirilmesine ve koordinasyonuna bağlı olacaktır.

AB’nin revize edilmiş Ekonomik Yönetişim Çerçevesi, sürdürülebilir mali ve büyümeyi geliştirici politikaların entegrasyonunu güçlendirerek bu hedefi desteklemektedir. Bunun için önceki düzenleyici çerçeveye kıyasla öncelikli reformlara ve yatırımlara daha fazla mali alan ayıran kademeli uyum yollarına başvurulmaktadır ⁽²⁸⁾. Yeni çerçeve kapsamında yapılan ilk değerlendirmede beş Üye Devlet için uyum süresi, belirli reformlar ve yatırım taahhütleri ile birlikte dört yıldan yedi yıla çıkarılmıştır. Bundan sonraki süreçte kademeli mali konsolidasyon yoluyla borç sürdürülebilirliğinin güçlendirilmesi için kamu yatırımlarının korunması, daha fazla ulusal sahiplenmeye ulaşılması ve yasal uygulamaların iyileştirilmesi gibi hususlara daha fazla önem verilmesi gerekecektir.

(27) [Sonbahar 2024 Ekonomik Tahmini: Olumsuz bir ortamda yavaş toparlanma](#), Kasım 2024

(28) Avrupa Merkez Bankası Bloğu, “Boşluğa dikkat: Avrupa’nın stratejik yatırım ihtiyaçları ve bunları desteklemenin yolları,”

Yeniden şekillendirilmiş bir AB bütçesi

Avrupa için Stratejik Teknolojiler Platformu (STEP) Tüzüğü ile AB, 11 farklı finansman programından gelen fonları “dijital teknolojiler ve derin teknoloji inovasyonu”, “temiz ve kaynak açısından verimli teknolojiler” ve “biyoteknolojiler” olmak üzere üç kritik teknoloji alanındaki sanayi projelerine yönlendirmeye başlamıştır. Tek bir STEP Portalı ile proje destekçilerinin, yönetim organlarının ve yatırımcıların AB fonlarına erişimi daha kolay ve basit hale getirilmiştir. STEP’in bugüne kadarki performansı, AB bütçe desteğinin net ve ortak rekabet öncelikleri etrafında yeniden şekillendirilmesinin sunduğu katma değeri ortaya koymaktadır.

Bir sonraki Çok Yıllı Mali Çerçeve, AB bütçesinin yapısını ve dağılımını rekabet önceliklerini destekleyecek şekilde yeniden değerlendirmek için önemli bir fırsat sunacaktır. AB bütçe harcamaları şu anda çok sayıda programa bölünmüştür. Bu programların çoğunun koordine stratejik yönetiminin yetersiz olduğu ve yararlanıcıların bu programları hayli karmaşık bulduğu görülmektedir. AB’nin rekabetçiliğine odaklanılması için, AB kamu malları ve çok ülkeli yatırım projeleri kapsamında güçlendirilmiş bir politika yönetim mekanizmasıyla tanımlanacak belirli finansman öncelikleri üzerinde mutabık kalınmalıdır (bkz. Bölüm 2.5). Bir sonraki Çok Yıllı Mali Çerçeve kapsamında yeni bir **Avrupa Rekabetçilik Fonu’nun** bu ihtiyaçlara daha bütünlük bir şekilde yanıt vermesi gerekecektir. Fon, araştırma ve inovasyon ile IPCEI’ler de dahil olmak üzere, Avrupa’nın rekabet gücü için önemi büyük stratejik teknolojileri ve üretimi (yapay zekâdan uzaya, temiz teknolojiden biyoteknoloji sektörlerine, vb.) destekleyecek bir yatırım kapasitesi sunacaktır. Özel yatırımların daha iyi değerlendirilmesine ve risklerinin azaltılmasına da yardımcı olacaktır.

Kamu kaynakları yetersiz kaldığından özel sermayeden de geniş ölçekte faydalanılması gerekmektedir. Özel yatırımların çekilmesi ve karbonsuzlaştırmadan savunmaya kadar tüm öncelikli alanlarda Avrupa’nın yatırım açığının kapatılması için Avrupa Merkez Bankası Grubu’nun potansiyeli tam olarak değerlendirilmelidir. Avrupa’daki tanıtım bankaları ile diğer uluslararası finans kuruluşları da kamu yatırımlarının daha iyi değerlendirilmesine yardımcı olabilir. Finansal araçlarda risklerin azaltılması ve bütçe garantileri, şu ana kadar 15 katın üzerinde ortalama çarpan etkisiyle bu konudaki güçlerini kanıtlamıştır. Halihazırda yüzde 65’i özel kaynaklardan sağlanan 218 milyar euro’luk yatırımın ekonomiye kazandırılmasıyla InvestEU’nun başarıya ulaşması üzerine ⁽²⁹⁾, kilit ekonomik sektörlerde daha yüksek riskli ve daha çok scaleup’lara yönelik yatırımların desteklenmesi için riskleri azaltmaya yönelik AB fonlu planların daha geniş bir ölçekte kullanılması önerilecektir. Avrupa Merkez Bankası Grubu’nun kendi kaynakları da ekonomiye daha fazla kazandırılmalıdır. Bunun AB kaynaklarıyla birleşmesi sonucunda, AB bütçesi tarafından desteklenen politika öncelikleri özelinde teminatların, kredilerin, karma araçların ve diğer finansal araçların (öz sermaye dahil) daha çok kullanılması sağlanmalıdır. Bu doğrultuda InvestEU’dan başlanarak mevcut finansman programlarının kapsamı genişletilmeli ve Avrupa Merkez Bankası Grubu’nun ve diğer ortakların yetki alanları da daha geniş, daha basit, daha hızlı ve daha esnek hale getirilmelidir. Bu tür araçlardaki açık mimari hem ulusal tanıtım bankalarıyla hem de bu bankaların kendi aralarında iş birliğinin ve sinerjinin artırılması için de fırsat sunmaktadır.

2.4. Sosyal adaleti sağlarken beceri gelişimini ve kaliteli istihdamı teşvik etmek

Avrupa’nın rekabetçiliğinin merkezinde vatandaşları yer almaktadır. Dünyanın en iyi bilim insanlarının ve araştırmacılarının yaşamını sürdürdüğü bir yer olan AB, yaratıcı ve kültürel sektörlerinin canlılığıyla da öne çıkmaktadır. Ayrıca büyük bir vasıflı işçi havuzuna, güçlü eğitim ve öğretim sistemlerine, kapsayıcı iş gücü piyasalarına ve ayrımcılık karşıtı yasalara sahip güçlü bir refah devletidir.

(29) InvestEU, “sürdürülebilir altyapı”, “araştırma, inovasyon ve dijitalleşme”, “KOBİ’ler”, ve “sosyal yatırım ve beceriler” olmak üzere dört pencereden geniş tabanlı yatırım desteği sağlamaktadır.

Ancak Avrupa'nın iş gücü piyasası son zamanlarda köklü bir dönüşümden geçmektedir. AB'de istihdamın 216,5 milyon kişiye yükselmesine, istihdam oranının yüzde 75,3 ile yeni bir rekora ulaşmasına ve işsizlik oranının 2023 yılında yüzde 6,1 ile AB tarihinin en düşük seviyesine gerilemesine rağmen beceri ve iş gücü açığı devam etmektedir. Örneğin, AB'deki küçük ve orta ölçekli işletmelerin neredeyse beşte dördü, doğru becerilere sahip işçi bulmakta zorluk yaşadıklarını belirtmektedir⁽³⁰⁾.

Avrupa Sosyal Haklar Sütunu etrafında inşa edilen etkili sosyal politikalar, rekabetçi bir Avrupa'nın şekillendirilmesinde çok önemlidir. Daha rekabetçi ve verimliliği yüksek bir ekonomi, sosyal modelimizin uzun vadede mali açıdan sürdürülebilir olmasını ve vatandaşların kendi ekonomik başarılarına giden yolları net bir şekilde görmelerini sağlayacaktır. Tüm Avrupalılar rekabetçiliğin güçlendirilmesine katkıda bulunabilmeli ve bundan faydalanabilmelidir.

Komisyon, beceriler ile iş gücü piyasasının talepleri arasında iyi bir uyumun sağlanması için yatırım, yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme, uzun ömürlü beceriler yaratma, yetenekli insanları elde tutma, adil hareketlilik, üçüncü ülkelerden nitelikli insanları çekme ve entegre etme ve insanların Birliğimiz genelinde çalışabilmelerini sağlamak için farklı eğitim türlerinin tanınması gibi konulara odaklanan bir Beceriler Birliği oluşturulmasını önerecektir. Avrupa'daki mevcut iş gücünün becerilerinin artırılması ve tazelenmesi, işler ve meslekler arasında geçişin sağlanması için oldukça önemlidir. STEM Eğitimi Stratejik Planı, okul eğitimine odaklı Temel Beceriler Eylem Planı ve Mesleki Eğitim ve Öğretim için Avrupa Stratejisi'ni içerecek olan Beceriler Birliği, Avrupa Üniversiteleri İttifakları'nı güçlendirecektir. Aynı şekilde becerilerin ve mesleklerin iş gücü piyasasıyla uyumu; sosyal ortaklarla güçlü bir diyalog kurmayı, becerilerin tanınmasını ve doğrulanmasını kolaylaştırmayı ve mevcut ve gelecekteki becerileri ve iş gücü piyasası eğilimlerini araştırıp değerlendirmeyi gerektirmektedir. Bu alandaki çalışmalar, edinilen becerilerin hareketlilik halinde tanınmasını kolaylaştırmayı amaçlayan Becerilerin Taşınabilirliği Girişimi'ni de kapsayacaktır. Avrupa, ortak ülkelerle mevcut Yetenek Ortaklıklarımızın ve ileride gerçekleştireceğimiz AB Yetenek Havuzunun üzerine koyarak, işe almak için diğer ülkelerle rekabet halinde olduğumuz üçüncü ülkelerden gelen vasıflı profesyoneller için de daha erişilebilir ve çekici bir destinasyon haline gelmelidir.

Ayrıca Avrupa'da çalışma çağındaki nüfus azaldığından iş gücü piyasasına katılımın da artırılması gerekmektedir⁽³¹⁾. Ekonomik olarak aktif kalmak isteyen kadınların, gençlerin ve yaşlı vatandaşların işe erişimini kısıtlayan birçok faktör bulunmaktadır. İş gücü piyasasına erişim, düşük vasıflı kişiler, engelliler ve yetersiz temsil edilen diğer gruplar için de zorlayıcı olmaktadır. İş gücüne katılımın ve üretkenliğin artırılması, büyük ölçüde adil çalışma koşullarına, makul ücretlere, iş-yaşam dengesine ve uygun fiyatlı ve kaliteli çocuk bakımı ile uzun vadeli bakıma erişime bağlıdır. Komisyon, iş gücü piyasasına katılımı etkileyen bu ve diğer boyutları ele almak için bir Kaliteli İşler Yol Haritası sunmak üzere sosyal ortaklarla iş birliği yapacaktır. Komisyon aynı zamanda bir Uygun Fiyatlı Konut Planı da sunacaktır.

Son olarak iş dünyası değişirken ve hızlı büyüyen yeni sektörler gelişirken çalışanlar da iş bulmak ve mevcut işlerini korumak için uyum sağlama yollarına ve yaşanacak geçişler için bir güvenlik ağına ihtiyaç duymaktadır. Avrupa Yarıyılı boyunca Üye Devletlerin sosyal koruma sistemlerini modernleştirmeye teşvik edilmesine ve tüm çalışanlar için yeterli, verimli ve etkili korumaya erişim sağlanmasına güçlü bir şekilde odaklanılacaktır. Emeklilik reformları, daha uzun çalışma hayatlarını teşvik eden, aktif ve sağlıklı yaşlanmayı destekleyen ve daha kapsayıcı iş gücü piyasaları oluşturan girişimlerle desteklenmelidir.

(30) Avrobarometre Avrupa Beceriler Yılı (2023) - Küçük ve orta ölçekli işletmelerde beceri eksiklikleri, işe alım ve elde tutma stratejileri

(31) Bkz. Avrupa Komisyonu, Avrupa'da demografik değişim: Eylem araçları, COM (2023) 577

2.5. Maksimum etki için güçleri birleştirmek: Rekabetçilik Koordinasyon Aracı

Ulusal politikalar ve AB politikaları daha etkili bir şekilde koordine edilmediği sürece AB, hedeflerine ulaşmada başarılı olamayacaktır. Sanayi ve araştırma politikaları AB ile Üye Devletler arasında parçalanmış olduğundan ve bu politikaların fazla sayıdaki hedefleri de koordine edilmemiş olduğundan Avrupa, birlikte hareket ederek elde edebileceği başarılarla ulaşmamaktadır. Tek Pazar'daki her Üye Devlet, diğer Üye Devletlerde olup bitenleri ve hatta kendi zararlarına olan olayları dikkate almaksızın ulusal rekabet gücünü artırmak için kendi sanayi ve destek politikalarını uygulamaktadır. Bu durum, söz konusu politikaların ve kaynakların etkinliğini azaltarak AB çapında elde edilebilecek genel faydaları sınırlamaktadır⁽³²⁾.

Komisyon, stratejik öneme sahip ve Avrupa'nın ortak çıkarına hizmet ettiği düşünülen seçili kilit alanlarda ve projelerde ortak rekabet öncelikleri konusunda Üye Devletlerle birlikte hareket etmek üzere yeni bir Rekabetçilik Koordinasyon Aracı önerecektir. Avrupa Yarıyılı ve NextGenerationEU, AB önceliklerinin ulusal düzeyde uygulanabilmesi amacıyla reform ve yatırımların bir araya getirilmesine yönelik başarılı bir fikir öne sürmüştür. Bu yaklaşım, sınır ötesinde ve AB çapında koordine eylemlerle desteklenmelidir.

Rekabetçilik Koordinasyon Aracı, sanayi ve araştırma politikalarıyla yatırımların AB düzeyinde ve ulusal düzeyde uyumlu hale getirilmesini amaçlayacaktır. Tek Pazar'ın yararına olacak şekilde yapısal ekonomik dönüşüm, verimlilik, uzun vadeli büyüme ve kaliteli işler için Avrupa'da katma değer sağlayan yeni büyük girişimlerin ve/veya sınır ötesi projelerin yürütülmesine yardımcı olacaktır. Belirli sektörlerdeki ortak rekabet önceliklerine ilişkin eylemler, gerekli kolaylaştırıcı reformlar, yatırımlar ve sınır ötesi koordinasyon gerektiren somut projeler, Üye Devletlerle ve diğer kilit paydaşlarla yakın iş birliği içinde belirlenecektir. Koordinasyon aracı, ulusal düzeyde rekabetçiliğe yönelik reform ve yatırımlara odaklı, sadeleştirilmiş Avrupa Yarıyılı'nı destekleyecektir. Her ikisi de AB düzeyinde ve ulusal düzeyde yatırım ve reform kararlarını şekillendirecek tutarlı ve yalın bir yönlendirme mekanizmasının parçası olacaktır. Yatırım Birliği'nin gerçekleşmesi için Birlik harcamalarının, kamu harcamalarının ve özel harcamaların AB rekabet öncelikleriyle uyumlu hale getirilmesi gerektiğinden bu yeni yönlendirme mekanizması, AB önceliklerini AB bütçesiyle ilişkilendirecektir. Komisyon ilk aşamada AB ve Üye Devletlerin politikalarını, AB'nin rekabet gücü için açıkça katma değer sağlayan seçili alanlarda pilot uygulamalar olarak koordine etmeyi önerecektir. Bu alanlar enerji ve ulaşım altyapısı (örn. elektrik şebekeleri ve depolaması ile sürdürülebilir yakıtlar ve şarj), dijital altyapı ve yapay zekâya ilişkin dikey kullanım senaryoları, biyoteknoloji ve diğer önemli üretim kapasiteleri (örn. kritik ilaçlar için) olabilir. Bu tür pilot uygulamaların hayata geçirilmesi amacıyla, büyük yatırım ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, kamu finansmanının azami düzeyde özel sermayeden faydalanması gerekecektir. Komisyon, etkili uyumlaştırmada kaydedilen ilerlemeyi Üye Devletler ile yakın iş birliği içinde izleyecektir. Bu deneyime dayanarak Komisyon, Üye Devletlerle birlikte yatırımlar için bir yönlendirme mekanizması geliştirecektir. Komisyon, Rekabetçilik Koordinasyon Aracıyla yatırım ve politika koordinasyonuna uygun diğer stratejik altyapı ağlarını, sektörlerini veya faaliyetlerini, inovasyon, karbonsuzlaştırma ve ekonomik güvenlik potansiyellerini de düşünerek belirlemek ve tanımlamak üzere bir metodoloji üzerinde iş birliği yapılmasını öngörmektedir⁽³³⁾.

(32) IMF Ön Rapor 24/249, Avrupa'da Sanayi Politikası: Tek Pazar Perspektifi, Hazırlayanlar: Andrew Hodge, Roberto Piazza, Fuad Hasanov, Xun Li, Maryam Vaziri, Atticus Weller ve Yu Ching Wong, Tarih: Aralık 2024

(33) Draghi Raporu, politika araçlarının farklılık göstereceği dört farklı geniş senaryoyu ayırt etmektedir: (i) Avrupa'nın maliyet dezavantajının ciddi bir rakip olmasını engelleyecek kadar büyük olduğu ve çeşitlendirmenin bağımlılıkları sınırlamak için kritik öneme sahip olduğu sektörler; (ii) AB'nin ilgisinin, teknolojilerin kökeninden ziyade, Avrupa'daki üretim konumunda (ve istihdama) olduğu sektörler; (iii). Avrupalı şirketlerin jeopolitik gerginliklerde üretim artışını sağlayacak bilgi birikimini ve üretim kapasitesini korumasını gerektiren sektörler; ve (iv) Ab'nin inovasyonda üstünlüğe sahip olduğu ve gelecekte yüksek büyüme potansiyeli gördüğü "bebek sektörler."

Mevcut Çok Yıllı Mali Çerçeve kapsamında koordine yatırımların uygulamaya konmasına yönelik mali teşvikler, STEP ile elde edilen başarı üzerine inşa edilebilir. STEP kapsamında, stratejik hedeflerin desteklenmesi amacıyla, Üye Devletlerin ve bölgelerin Uyum Politikası Fonlarından halihazırda 6 milyar euro ve Komisyon tarafından doğrudan yönetilen beş programa 8,7 milyar euro yönlendirilmişti. Uyum Politikası Fonlarının yeniden şekillendirilmesine ek olarak, eylem planlarının uygulanmasına yönelik mali teşvikler, geliştirilmiş InvestEU garantisi temelinde, Avrupa Merkez Bankası Grubu'ndan, ulusal tanıtım bankalarından ve diğer uygulama ortaklarından gelebilir. Üye Devletlerin NextGenerationEU fonlarının InvestEU kapsamında kendi ulusal bölümleri için yeniden şekillendirilmesinin yanı sıra risk taşıma kapasitesinin artırılması için InvestEU kurallarında hedefli değişiklikler yapılması da bu kapsama dahil olacaktır.

Bir sonraki Çok Yıllı Mali Çerçeve kapsamında Rekabetçilik Koordinasyon Aracının uygulanması, yeni bir Rekabetçilik Fonuyla desteklenecektir. Harcamalarımızın çoğunun birçok birbiriyle örtüşen programlara dağıtılması, bu programların aynı ihtiyaçlar için finansman sağlamasına rağmen bu finansmanın etkili bir şekilde birleştirilmesinde farklı gereksinimleri ve zorlukları olması, bu Fon ile ele alınacak sorunlardan olacaktır. Fonun kapsamlı mimarisi, araştırmadan geliştirmeye, endüstriyel dağıtım ve üretime kadar yatırım yolculuğunun her aşamasında Avrupa projelerini desteklemesine olanak tanıyacaktır. Hibeler, krediler, öz sermaye ve ihale gibi finansal araçlarımızın tamamını esnek bir şekilde harekete geçirmemizi de sağlayacaktır. Ayrıca tutarlılığın sağlanması ve ivmenin en üst düzeye çıkarılması için önemli reformları ve yatırımları birleştiren geleceğe yönelik ulusal planlarla bağlantılı finansman, koordinasyon aracıyla belirlenen önlemler için mali teşvik ve destek sağlayabilir.

Öncü Eylemleri Destekleyici Unsurlar

Küçük ve orta ölçekli şirketlerin Omnibus ile basitleştirilmesi ve

- Avrupa İş Cüzdanı [2025]
- Tek Pazar Stratejisi [2Ç 2025]
- Standardizasyon Tüzüğü'nün Revizyonu [2026] Tasarruf ve
- Yatırım Birliği [1Ç 2025]
- Rekabetçilik Fonu ve Rekabetçilik Koordinasyon Aracı da dahil olmak üzere bir sonraki Çok Yıllı Mali Çerçeve [2025]
- Beceriler Birliği [1Ç
- Kaliteli İşler Yol Haritası [4Ç 2025]
-

3. Sonuç

Önümüzdeki yıl Kutup Yıldızı, Avrupa'nın rekabet gücünün yenileneceği yönü gösterecektir. Avrupa, geleceğin küresel ekonomisinde rekabet edebilmek için gerekli tüm varlıklara sahip olsa da acilen vites değiştirmelidir. Güçlü yönlerini değerlendirmeli ve iklim nötr bir geleceğe giden yolda inovasyona dayalı verimlilik artışı için hızla kendi rotasını çizmelidir. Rekabetçilik Pusulası, yenilikçilerin ürünlerini hızla pazara sunabildiği ve şirketlerin AB çapında entegre ve etkili bir özel sermaye piyasası sayesinde finansmana kolayca erişebildiği bir Avrupa Birliği öngörmektedir. Bir start-up'ın ister mal ister hizmet olsun tüm faaliyetlerini Tek Pazar'ın herhangi bir yerinde başlatıp genişletebileceği bir Avrupa Birliği. Derin teknoloji sektörlerindeki en büyük küresel oyuncuların önemli bir kısmının Avrupalı olduğu ve imalat sektörleriyle çiftçilerin düşük karbonlu ve sürdürülebilir üretime geçiş ile rekabetçiliği başarıyla bir araya getirdiği bir Avrupa Birliği. Çalışanların kaliteli işlerde başarılı olabileceği ve kalıcı sosyal koruma ve güvenlik ağlarına sırtlarını dayayabileceği bir Avrupa Birliği. Dünyanın en büyük kıta pazarlarından ve ağ altyapılarından biri sayesinde tüm müşterilerin ihtiyaç duydukları her zaman ve her yerde uygun fiyatlı, temiz enerjiye ve ürünlere erişebilecekleri bir Avrupa Birliği. Birliğin ve Üye Devletlerin ortak ağırlıklarından faydalanarak aşırı bağımlılıklarını azaltmak için birlikte hareket ettiği bir Avrupa Birliği.

Pusula, sanayi politikalarını, yatırımları ve reformları ortak bir vizyon etrafında birleştiren yeni bir rekabetçilik yaklaşımı sunmaktadır. Buradaki her bileşen birbirini desteklemektedir. Sanayi politikalarının ve yatırımların tam etkisini göstermesi ile birlikte pazar büyüklüğünün artırılması, şirketlerin gelişmesinin kolaylaştırılması ve şirketlerin ve çalışanların yararına olacak sağlıklı bir rekabet baskısının sürdürülmesi için Tek Pazar'ı derinleştirmeye yönelik reformlar gereklidir. Bu yaklaşımın temelinde ise AB ve Üye Devletler düzeyinde eylemlerin koordinasyonuna yönelik geniş çaplı bir basitleştirme süreci ve yeni bir yönetim çerçevesi yer almaktadır.

Rekabetçilik sadece AB'nin sorumluluğunda değildir. AB kurumları, merkezi hükümetler, bölgesel idareler ve şirketler, elini taşın altına koyarak **ortak bir amaç doğrultusunda** hep birlikte harekete geçmeli, bağlılığı ve iş birliğini yeni bir düzeye taşımalıdır. Rekabetçilik Koordinasyon Aracı, stratejik önceliklerin yerine getirilmesinde önemli bir araç olacaktır. Komisyon bu gündem maddelerini uygulamaya koyarken öncelikli politika alanlarını belirlemek ve iş koşullarını kolaylaştıracak çözümler bulmak amacıyla paydaşlarla yakın ve düzenli istişarelerde bulunacaktır. Sosyal diyalog kritik bir rol oynamaya devam edecektir.

Pusula, Komisyonun tüm görev süresi boyunca yapacağı çalışmaların çerçevesini oluşturacaktır. Rekabetçiliği güçlendirmenin kestirme bir çözümü yoktur. Pusula'daki bazı önlemler hızlı bir şekilde sunulacak ve böylece kısa sürede somut sonuçlar verebilecektir. Öte yandan birçok önlem ancak orta vadede sonuç verecek ve bunun için de istikrarlı bir yol izlenmesi gerekecektir. Rekabetçilik Pusulası kapsamında kaydedilen ilerleme yıllık olarak izlenecek ve Yıllık Tek Pazar ve Rekabet Edebilirlik Raporu'nda bildirilecektir.

Fırsat penceresi giderek daralmaktadır. AB'nin, ya herkes için sürdürülebilir refaha dayalı bir geleceğe doğru birlikte hareket etmek ya da bölünmeyi ve ekonomik gerilemeyi kabul etmek arasında bir seçim yapması gerekmektedir.

Komisyon, Avrupa Parlamentosu'nu, Konsey'i, Avrupa Konseyi'ni ve sosyal ortakları Rekabetçilik Pusulası'nı onaylamaya ve önerdiği girişimlerin hayata geçirilmesine aktif olarak katkıda bulunmaya davet etmektedir